

Tilinpäätös 2020

Maakuntahallitus 22.2.2021

**Etelä-Savon
maakuntaliitto**

Julkaisutiedot

Julkaisija:

Etelä-Savon maakuntaliitto
Mikonkatu 5, 50100 Mikkeli
email kirjaamo@esavo.fi

Kotisivu:

www.esavo.fi

Julkaisu:

Tilinpäätös 2020
Julkaisusarjan numero 167:2021
ISBN 978-952-5932-67-6 (PDF)
ISSN 1455-2930
Mikkeli 2021

Sisällysluettelo

OSA 1: TOIMINTAKERTOMUS	1
Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	2
Maakuntajohtajan katsaus	2
Yleinen kehitys Etelä-Savossa	4
Maakuntaliiton hallinto ja talous	6
Maakuntaliiton viraston strategia, organisoituminen ja henkilöstö	10
Selonteko maakuntaliiton sisäisen valvonnan järjestämisestä	13
Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	16
Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	16
Toiminnan rahoitus	18
Rahoitusasema ja sen muutokset	19
Kokonaistulot ja -menot	20
Tilikauden tuloksen käsittely	21
OSA 2: TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	24
Tavoitteiden toteutuminen	25
Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	40
Käyttötalouden toteutuminen	40
Tuloslaskelmaosan toteutuminen	41
OSA 3: TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	42
Tuloslaskelma	43
Toteumavertailu	44

Rahoituslaskelma	46
Tase.....	48
OSA 4: TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	49
ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	56
LUETTELOT JA SELVITYKSET	57

OSA 1: TOIMINTAKERTOMUS

Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Maakuntajohtajan katsaus

Vuonna 2020 maakuntaliiton toiminta poikkesi monelta osin ennalta suunnitellusta. Vuonna 2020 maakuntaliiton keskeisiä asioita olivat sote-uudistuksen valmistelu ja erityisesti koronapandemian mukanaan tuomat muutokset.

Sote-ratkaisu selkiytyi

Sote-uudistuksen valmistelu jatkui koko vuoden 2020. Kesäkuussa julkistettiin luonnos hallituksen esitykseksi sote-lainsäädännöksi. Etelä-Savon kannalta tärkein kysymys oli Itä-Savon kuuluminen joko Etelä-Savon sote-maakuntaan tai liittyminen osaksi Pohjois-Savon sote-maakuntaan.

Etelä-Savon maakuntaliiton lausunnossa tuotiin esille se, että uudet sote-maakunnat perustettaisiin voimassa oleville, toiminnallisesti ja taloudellisesti yhtenäisille maakuntien muodostamille kokonaisuuksille. Uudellamaalla ollaan tekemässä omaa erillisratkaisua.

Maakuntaliitto korosti lausunnossaan, että Etelä-Savon jakaminen sote-maakuntana jakaisi esityksen mukaan myös maakuntaliiton toimialueen sekä samalla lukuisia muita nykyisen maakunnan kattamia alueellisia, toiminnallisia ja taloudellisia kokonaisuuksia.

Lokakuussa maan hallitus päätti lausuntokierroksen jälkeen sote-uudistuksen keskeisistä linjauksista. Sote-maakunnan nimeksi tulee hyvinvointialue. Etelä-Savon hyvinvointialue ja samalla maakunta säilyvät yhtenäisenä lukuun ottamatta Joroisten ja Heinäveden kuntia, jotka valtioneuvoston vuonna 2019 tekemän päätöksen mukaisesti siirtyivät 1.1.2021 muihin maakuntiin.

Hallitus antoi sote-uudistusta koskevan lakiesityksensä joulukuussa 2020. Hyvinvointialueen valmistelu koko Etelä-Savon kattavana on käynnistynyt. Maakuntavaltuusto linjasi 25.11.2020 maakuntaliiton tukevan Etelä-Savon hyvinvointialueen valmistelua tavoitteena asukkaiden peruspalveluiden saatavuuden turvaaminen koko maakunnassa ja kahden päivystävän sairaalan malliin perustuvat erikoissairaanhoidon palvelut.

Monialainen maakunta ei koske maakuntaliittoa

Hallitusohjelmaan sisältyvä monialaisen maakunnan selvitystyö toteutettiin parlamentaarisesti. Parlamentaarinen selvitys valmistui vuoden 2020 lopussa ja julkistettiin tammikuussa 2021. Selvityksessä päädyttiin siihen, että vain ympäristöterveydenhuolto liitettäisiin vuonna 2026 hyvinvointialueisiin.

Maakuntaliiton toimintaan ei siten ole tulossa muutoksia. Päätös ei vastannut maakuntaliiton näkemystä mutta oli tärkeä, koska näin poistui pitkään jatkunut epävarmuus maakuntaliiton tulevasta roolista. Maakuntaliitto voi keskittyä ydintehtäväämme, maakunnan elinvoiman vahvistamiseen.

Korona toi suuria muutoksia

Vuoden 2020 keväästä lähtien on koronapandemia tuonut perustavaa laatua olevia muutoksia niin talouteen kuin yksityisten kansalaisten arkeen. Maakuntaliiton henkilöstö on ollut lähes yhtäjaksoisesti etätyössä viime vuoden maaliskuusta lähtien. Toimielinten kokoukset on järjestetty etänä. Vuoden 2021 alussa tilanteeseen ei ole tulossa nopeaa muutosta.

Maakuntaliiton toiminnan sisällöissä mukauduttiin nopealla aikataululla koronapandemian vaikutuksiin. Vuonna 2020 maakuntaliitossa mm. laadittiin nopealla aikataululla koronaselvitysmuunnitelma, hallinnoitiin tähän kytkeytyviä kansallisia rahoitusohjelmia sekä vaikutettiin Suomen kestävä kasvun ohjelman sisältöihin. Kestävä kasvun ohjelma on EU:n komission edellyttämä kansallinen suunnitelma EU:n elpymis- ja palautumisvälineen (RRF) rahoituksen käytöstä

Pitkäjänteistä liikennesuunnittelua

Maan hallitus käynnisti 2019 koko maan kattavan pitkäjänteiseen koko liikennejärjestelmän suunnitteluun tähtäävän parlamentaarisen suunnittelun. Valtakunnallinen ja maakunnallinen suunnittelutyö muodostavat kokonaisuuden, jonka tavoitteena on alueiden saavutettavuuden ja elinvoiman vahvistaminen. Vuoden 2020 maakuntaliitto oli tiiviisti mukana sekä valtakunnallisessa suunnittelutyössä että valmisteli maakunnallista suunnitelmaa.

Etelä-Savon maakunta on ollut mukana Itäradan nopeuttamiseen tähtäävässä hankkeessa. Keskeinen tavoite on kolmen tunnin yhteys sekä Kuopiosta että Joensuusta Helsinkiin. Tavoitteena on sekä radan oikaisu Kouvolasta Porvoon kautta Helsinkiin että nykyisten Savon ja Karjalan ratojen nopeuttaminen Kouvolaan ja Kuopion ja Joensuun välillä.

Raideyhteyksien nopeuttaminen on ollut viiden Itä-Suomen maakunnan ja 10 kaupungin yhteinen strateginen hanke, jossa tiiviillä yhteistyöllä halutaan edistää yhteisesti sovittuja tavoitteita. Raideliikenteen kehittämisen tavoitteena on tuoda sekä henkilö- että tavaraliikenteen kehittämisen myötä elinvoimaan koko Itä-Suomeen.

Joulukuussa hanke eteni, kun maan hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi hankeyhtiön perustamista Helsingistä Porvoon kautta Kouvolaan suuntautuvalla oikoradalla.

Kulttuuri nostaa Itä-Suomea

Vuoden 2019 keväällä käynnistyi Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan, Etelä-Karjalan ja Etelä-Savon yhteinen hanke Euroopan vuoden 2026 kulttuuripääkaupungin saamiseksi Savonlinnaan. Tämä Saimaa-ilmiöksi nimetty hanke on ollut vahva osoitus itäisten maakuntien ja niiden keskuskaupunkien yhteistyöstä. Kesällä 2020 Saimaa-ilmiö pääsi toiselle kierrokselle Suomen sisäisessä kilpailussa. Lopullinen valinta tehdään kesäkuussa 2021.

Mikkelissä 8.2.2021

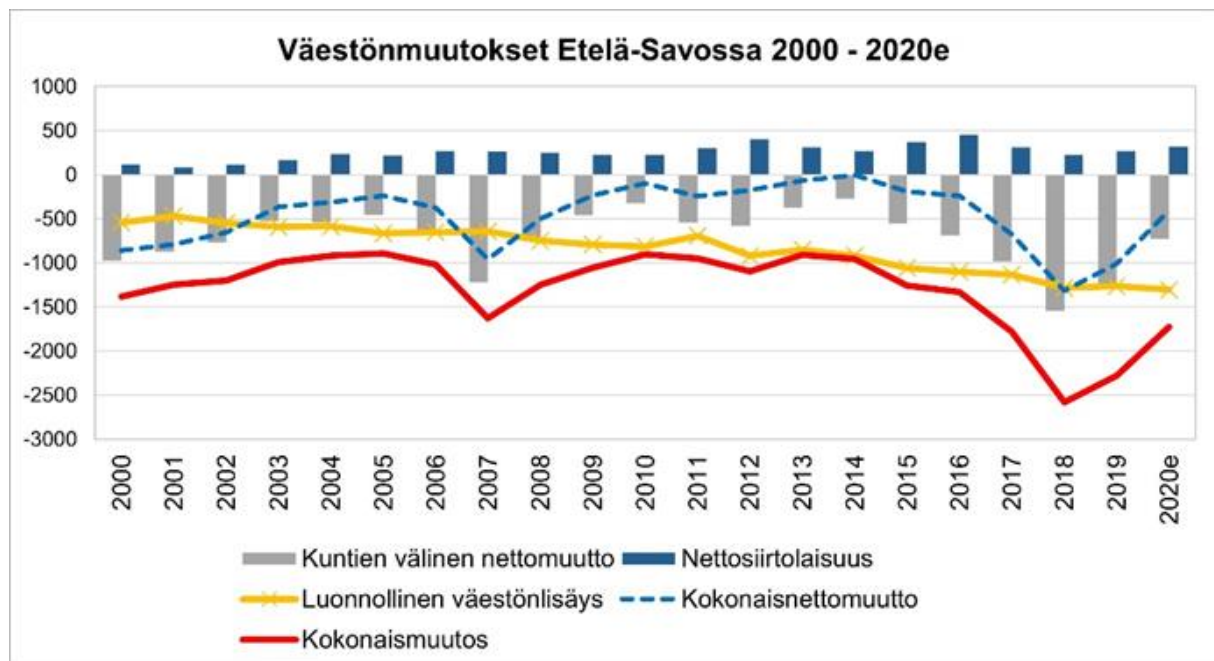
Pentti Mäkinen
Maakuntajohtaja

Yleinen kehitys Etelä-Savossa

1.1.2021 Joroisten ja Heinäveden kunnat siirtyivät Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakuntiin. Etelä-Savossa on muutoksen jälkeen 12 kuntaa ja 132 726 asukasta. Väestön väheneminen vuonna 2020 ei Etelä-Savossa ollut aivan niin voimakasta kuin edeltävinä vuosina, mutta Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan sekä luonnollinen väestömuutos (syntyneiden ja kuolleiden määrän erotus) että kokonaisnettomuutto olivat negatiivisia. Maakunnan nettomuuttotappio vuonna 2020 oli kuitenkin huomattavasti edellisvuosia pienempi, ja esimerkiksi Savonlinnan seutukunta oli muuttovoittoinen. Väestömuutoksen indikaattoreista nettosiirtolaisuus on Etelä-Savossa ollut positiivinen koko 2000-luvun. Maakunta on Suomen ikääntynein ja nuorten ikäluokat ovat pienet. Alue on kuitenkin kausittain voimakkaasti kasvava: monipaikkaisesti asuvat ja esimerkiksi vapaa-ajanasunnoillaan aikaa viettävät ja työskentelevät ihmiset eivät näy väestötilastoissa tai vaikkapa sote-palveluiden mitoituksessa.

Maakunnan väestön väheneminen vuonna 2020 ei ole ollut avain yhtä voimakas kuin viime vuosina. Luonnollinen väestömuutos ja kokonaisnettomuutto ovat vuonna 2020 negatiivisia. Maakunnan nettomuuttotappio vuonna 2020 oli huomattavasti edellisvuosia pienempi.

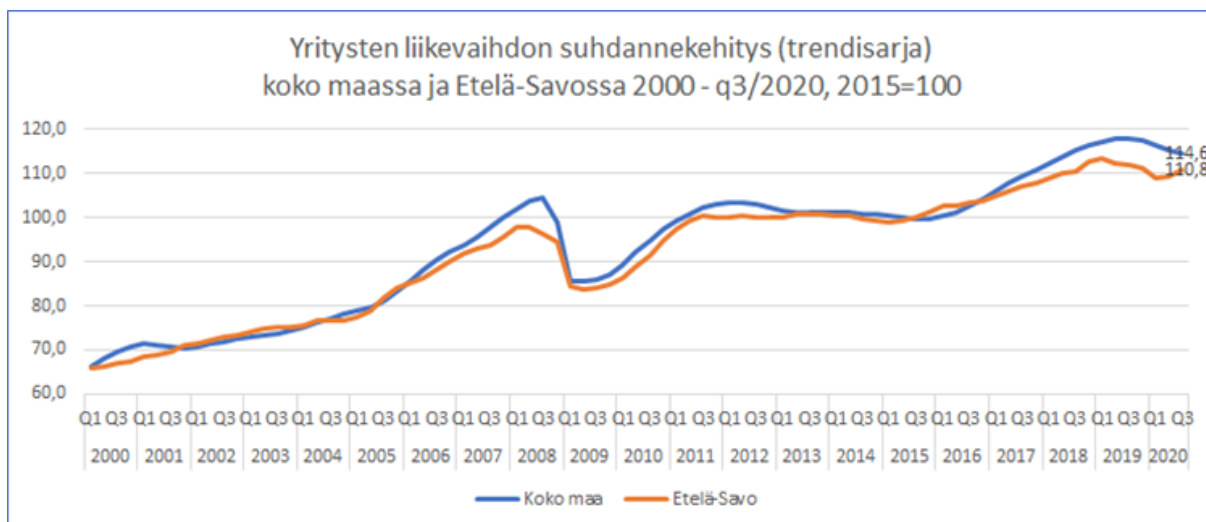

Kuvio 1 Etelä-Savon väestönkehityksen indikaattoreita 2000-2020e. Lähde: Tilastokeskus/Väestötilastot HUOM. Vuoden 2020 tiedot ovat ennakkollisia ja vanhan aluejaon mukaisia.

Etelä-Savo oli ennen koronapandemiaa välttynyt suuremmilta talouden shokeilta mm. monipuolisen elinkeinorakenteensa ja pk-yritysvaltaisuuksensa vuoksi. Yritysten osalta koronaepidemia iski odotetusti pahimmin keväällä 2020 rajoitusten myötä palvelualueille, mutta niidenkin osalta tilanne parani syyskuuhun kohden. Yleinen toimialariippumaton liikevaihdon suhdannekehitys oli koko maan kehityksestä poiketen Etelä-Savossa laskussa jo ennen laajemman koronaepidemian puhkeamista. Koronan ensimmäisen aallon aikaiset liikevaihdon suhdannekuvaukset (Tilastokeskus / Toimiala online, 30.9.2020 saakka) osoittavat, ettei talouden sukelus Etelä-Savossa ole ollut aivan niin syvä kuin muualla maassa. Koronavuoden 2020 kolmen ensimmäisen kvartaalin aikana saatiin päivittäin kurottua hieman muun maan liikevaihdon suhdannekehitystä kiinni.

Kuvio 2 Yritysten liikevaihdon suhdannekehitys koko maassa ja Etelä-Savossa 2000-syyskuu/2020, lähde: Tilastokeskus / Toimiala online.

Etelä-Savon ELY-keskuksen tietojen mukaan vuonna 2020 työttömyys maakunnassa ei kääntynyt aivan niin suureen kasvuun kuin muualla maassa. Esimerkiksi lomautettujen suhteellinen osuus on korona-aikana Etelä-Savossa ollut pienempi kuin koko maassa keskimäärin. Viimeisimmät, joulukuun 2020 lopun tiedot tosin näyttävät, että lomautusten määrässä oli vuodenvaihteessa piikki. Lomautettujen määrä oli tuolloin 1500, eli yli kaksinkertainen vuodentakaiseen tilanteeseen nähden. Noin puolet kasvusta selittyy sillä, että juuri vuodenvaihteeseen ajoittui paljon muutaman päivän lomautuksia, ja tilanne oli huomattavasti parempi ennen sitä ja sen jälkeen. Vuodenvaihteessa Etelä-Savossa oli 8 133 työtöntä työnhakijaa (13,2 % työvoimasta), mikä oli 1500 henkilöä ja 22 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin.

Tilastokeskuksen Kuntatalous neljännesvuosittain -tilaston (perustuu Manner-Suomen kuntien antamiin tilinpäätösarvioihin) mukaan Manner-Suomen kuntien tulos kasvoi lähes kahdella miljardilla eurolla vuonna 2020. Koronatuotot toivat kuntatalouteen hetkellistä helpotusta ja puskuria tulevaa varten. Kuntien vuoden 2020 yhteenlaskettu vuosikate kasvoi 2,2 miljardilla eurolla edelliseen vuoteen nähden, selittävinä tekijöinä taustalla olivat valtionosuuksien ja verotulojen voimakas kasvu. Myös kuntien tulos kasvoi voimakkaasti, yhteensä 1,7 miljardiin euroon. Ainoastaan 27 kuntaa teki vuonna 2020 negatiivisen tuloksen (vuonna 2019 223 kuntaa). Tiedot ilmenevät Tilastokeskuksen kuntatalous neljännesvuosittain -tilastosta, jota varten kerättiin vuoden 2020 tilinpäätösarvotietoja kaikilta Manner-Suomen 294 kunnalta ja 130 kuntayhtymältä. Kuntaliitto on laatinut aineistosta kunta- ja maakuntakohtaisen koosteen.

Kuntatalouden tilinpäätösarvioiden mukaan Etelä-Savon kuntien toimintakate asukasta kohden vuonna 2020 oli -6 485€/as (v. 2019 -6 310 €/as). Verotulot Etelä-Savon kunnissa kasvoivat kuudella prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna asukasta kohden (4 022€/as, vuonna 2019 3 784 €/as). Valtionosuudet kasvoivat jopa 16 prosentilla vuoteen 2019 nähden. Asukasta kohti laskettuna verotuloista ja valtionosuuksista muodostuva verorahoitus kasvoi 10 prosentilla ollen 7 075 euroa (v. 2019 6 416 euroa). Kuntien yhteenlaskettu vuosikate asukasta kohden oli 651€/as (vuonna 2019 143€/as). Kuntien omien arvioiden perusteella lainakanta kasvoi 2 prosentilla edellisen vuoden tilinpäätöksiin verrattuna (2020 4 103€/as, 2019 4 018€/as). Tilikauden tulos asukasta kohden oli tilinpäätösarvioiden mukaan vuonna 2020 positiivinen kaikissa Etelä-Savon kunnissa Pertunmaata lukuun ottamatta. Huomionarvoista on, että yksittäisten kuntien vuoden 2020 luvut voivat muuttua vielä paljonkin, koska esimerkiksi kaikkia sairaanhoitopiirien laskuja ei välttämättä ole vielä tiedossa. Tiedot

on esitetty vuoden 2021 maakunta- ja kuntajaon mukaisena (Etelä-Savossa 12 kuntaa) ja vuoden 2020 tiedot on myös suhteutettu asukaslukuun 31.12.2019, koska vuoden 2020 väestötietoja ei ole vielä käytettävissä.

Maakuntaliiton hallinto ja talous

Luottamushenkilöhallinto

Maakuntaliiton ylin päättävä elin, maakuntavaltuusto, aloitti kuluva valtuustokauden syksyllä 2017. Maakuntavaltuustossa oli vuonna 2020 yhteensä 67 jäsentä ja sen poliittinen jakauma on seuraava:

- Suomen Keskusta 24
- Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue 18
- Kansallinen Kokoomus 11
- Vihreä liitto 6
- Perussuomalaiset 4
- Suomen Kristillisdemokraatit 3
- Vasemmistoliitto 1

Maakuntavaltuuston puheenjohtajana kaudella 2017 - 2021 toimii Satu Taavitsainen (SD.) Mikkelistä. Varapuheenjohtajina toimivat Markku Kakriainen (Kesk) Mikkelistä ja Oskari Valto (Kok) Mikkelistä. Valtuuston kokouksissa sihteerinä toimii hallinto- ja kehittämisjohtaja Janne Nulponen.

Maakuntavaltuusto kokoontui kaksi kertaa. Kokouksissa käsiteltyjä asioita oli yhteensä 27.

Taulukko 1 Maakuntavaltuuston kokoonpano.

kunta	varsinainen jäsen	varajäsen
ENONKOSKI	Purhonen Petri	Turunen Kari
HEINÄVESI	Happonen Aarno	Hokka Mervi
HEINÄVESI	Suhonen Maija	Vauhkonen Anna
HIRVENSALMI	Mynttinen Maritta	Liukkonen Heikki
JOROINEN	Ihalainen Kimmo	Leväinen Virva
JOROINEN	Kansanoja Maija-Riitta	Jaakkola Antero
JOROINEN	Toroi Jari	Immonen Janne
JUVA	Hänninen Elisa	Pesonen Timo
JUVA	Paunonen Reijo	Huisko Johanna
JUVA	Rautio Ari	Holm Tauno
KANGASNIEMI	Hokkanen Simo	Pietarinen Rauni
KANGASNIEMI	Kuusjärvi Markku	Vornanen Tuula
KANGASNIEMI	Nykänen Tapani	Tiusanen Hannu
MIKKELI	Ahonen Liisa	Ruotsalainen Pertti
MIKKELI	Barck Paavo	Hokkanen Marita
MIKKELI	Hämäläinen Laura	Pulliainen Liisa
MIKKELI	Kakriainen Markku	Rouhiainen Risto
MIKKELI	Kauppinen Heli	Jussi-Pekka Nina
MIKKELI	Kauria Outi	Olkkonen Kirsi

MIKKELI	Kuikka Seija	Harmoinen Taina
MIKKELI	Kuitunen Soile	Vartiainen Jaana
MIKKELI	Lehkonen Raine	Juhola Jatta
MIKKELI	Marttinen Jussi	Heinänen Raimo
MIKKELI	Miettinen Olli	Aho Eero
MIKKELI	Nykänen Heikki	Väänänen Jaakko
MIKKELI	Pekonen Petri	Pöyry Pekka
MIKKELI	Pöntinen Minna	Hakala Kerttu
MIKKELI	Salo-Oksa Armi	Maczulskij Toni
MIKKELI	Seppälä Arto	Tullinen Hannu
MIKKELI	Siitonen Mikko	Liikanen Veli
MIKKELI	Soininen Mali	Hölttä Elina
MIKKELI	Strengell Jarno	Korhonen Tapani
MIKKELI	Taavitsainen Satu	Tissari Jenni
MIKKELI	Valtola Oskari	Oksman Juhani
MIKKELI	Vuori Juha	Koivikko Jyrki
MÄNTYHARJU	Häkkänen Markku	Hujanen Seppo
MÄNTYHARJU	Kuoksa Timo	Hartonen Ari
MÄNTYHARJU	Pekkanen Leena	Mäenpää Eveliina
PERTUNMAA	Liukkonen Jari	Räisänen Annukka
PIEKSÄMÄKI	Ilmoniemi Mira	Skyttä Heikki
PIEKSÄMÄKI	Kivimäki Antti	Leskinen Jaana
PIEKSÄMÄKI	Leikas-Tikkanen Tiia	Majamäki Mika
PIEKSÄMÄKI	Nyrhinen Anne-Mari	Merikoski Yrjö
PIEKSÄMÄKI	Perälä Anne-Maarit -17.8	Romo Kati
PIEKSÄMÄKI	Rajapolvi Jari	Julkunen Raimo
PIEKSÄMÄKI	Rytkönen Pauli	Salo Alpo
PIEKSÄMÄKI	Sepponen Arto	Tenhunen Tuula
PUUMALA	Pasanen Unto	Korhonen Minna
RANTASALMI	Aho Riikka	Sistonen Eero
RANTASALMI	Kokkonen Auvo	Kärkkäinen Tuula
SAVONLINNA	Backman Anja	Stenberg Eija
SAVONLINNA	Kristiansson Olli-Pekka	Sironen Olli
SAVONLINNA	Koskela Jouni	Puustinen Hanne
SAVONLINNA	Lundenius Matti	Kosonen Seppo
SAVONLINNA	Mikkonen Anna-Kristiina	Laamanen Heli
SAVONLINNA	Mustonen Merja	Kosonen Lauri
SAVONLINNA	Okabe-Silvasti Chieko	Strandén Tiina
SAVONLINNA	Ora Ari	Turunen Pekka
SAVONLINNA	Puustinen Veikko	Turunen Kaj
SAVONLINNA	Sairanen Lea	Puputti Seija
SAVONLINNA	Torikka Kirsi	Tynkkynen Jonne
SAVONLINNA	Uimonen Anna-Liisa	Metsälä Sanna
SAVONLINNA	Valkonen Esa	Koponen Jussi
SAVONLINNA	Wuorinen Jarkko	Pennanen Erkki
SAVONLINNA	Österlund Olli	Mielikäinen Esko
SULKAVA	Auvinen Hannu	Partanen Lasse
SULKAVA	Nokelanen Sirpa	Partanen Ari

Taulukko 2 Maakuntavaltuuston vaalilautakunta.

varsinainen jäsen	varajäsen
pj. Kauria Outi, Mikkeli	Aho Riikka, Rantasalmi
vpj. Strengell Jarmo, Mikkeli	Mikkonen Anna-Kristiina, Savonlinna
Ilmoniemi Mira, Pieksämäki	Hokkanen Simo, Kangasniemi
Mynttinen Maritta, Hirvensalmi	Liukkonen Heikki, Hirvensalmi
Ihalainen Kimmo, Joroinen	Leväinen Virva, Joroinen

Maakuntahallitus on 13-jäseninen. Suomen Keskustalla on maakuntahallituksessa kuluvalle kaudella viisi jäsentä, Suomen Sosiaalidemokraattisella puolueella neljä jäsentä, Kansallisella Kokoomuksella 2 edustajaa, Perussuomalaisilla yksi edustaja kuten myös Vihreällä liitolla.

Maakuntahallituksen puheenjohtajana kaudella 2017 - 2021 toimii Jarkko Wuorinen (Kesk) Savonlinnasta. Varapuheenjohtajina toimivat Pekka Selenius (Kok) Mikkelistä ja Anna-Kristiina Mikkonen (SDP) Savonlinnasta. Maakuntahallituksen kokouksissa sihteerinä toimii hallinto- ja kehittämisjohtaja Janne Nulpponen. Esittelijänä maakuntaliiton kokouksissa toimii maakuntajohtaja Pentti Mäkinen. Hankehallinnon erityisvaateiden vuoksi hankkeiden maksatuspäätösten oikaisuvaatimuksissa sekä tarkastusraporteissa esittelijänä toimii Hallinto- ja kehittämisjohtaja Janne Nulpponen ja hankkeiden ns. jatkotoimissa eli rahoituksen takaisin perinnöissä aluesuunnittelujohtaja Jarmo Vauhkonen.

Maakuntahallitus kokoontui vuoden 2020 aikana 12 kertaa ja käsitteli kaikkiaan 214 asiakoh-
taa.

Taulukko 3 Maakuntahallituksen kokoonpano.

varsinainen jäsen	varajäsen
Auvinen Hannu, Sulkava	Laukkanen Kati, Enonkoski
Hartonen Tanja, Mäntyharju	Virtanen Outi, Pertunmaa
Mikkonen Anna-Kristiina, Savonlinna 2.vpj	Tiainen Teemu, Savonlinna
Hänninen Elisa, Juva	Nykänen Tapani, Kangasniemi
Kauhanen Matti, Pieksämäki	Liukkonen Heikki, Hirvensalmi
Kärkkäinen Tuula, Rantasalmi	Huupponen Erkki, Pieksämäki
Leskinen Ulla, Mikkeli	Vainio Hanne, Mikkeli
Saikkonen Jukka, Mikkeli	Leikas-Tikkanen Tiia, Pieksämäki
Ojala Kari, Mikkeli	Rahikainen Pirkko, Mikkeli
Olkkonen Kirsi, Mikkeli	Pöyry Pekka, Mikkeli
Sairanen Lea, Savonlinna	Leskinen Jaana, Pieksämäki
Selenius Pekka, Mikkeli, 1 vpj.	Häkkänen Markku, Mäntyharju
Wuorinen Jarkko, Savonlinna, pj.	Torikka Kirsi, Savonlinna

Tarkastuslautakunta on 5-jäseninen ja siinä ovat edustettuina maakunnan neljä suurinta poliittista puoluetta. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajana on alkukauden toiminut Anne Perälä (SDP). Hänen haettuaan 17.8. eroa luottamustehtävistä maakuntavaltuusto valitsi tarkastuslautakunnan puheenjohtajaksi 25.11. Timo Kuoksen (SDP). Väliajan tarkastuslautakuntaa johti varapuheenjohtaja Leena Pekkanen (Kesk). Tilintarkastajana toimi BDO

Audiator Oy:n ja vastuullisena tarkastajana on Aki Rusanen. Tarkastuslautakunnan kokousten sihteerinä toimii henkilöstöasiantuntija Tiina Saarelainen.

Lautakunta kokoontui vuonna 2020 kaikkiaan 7 kertaa ja käsitteli kokouksissaan 45 asiakoh-
taa.

Taulukko 4 Tarkastuslautakunnan kokoonpano.

varsinaiset jäsenet	varajäsenet
Perälä Anne-Maarit, Pieksämäki, pj. - 17.8	Romo Kati, Pieksämäki -25.11
Kuoksa Timo, Mäntyharju, pj 25.11.-	Hartonen Ari, Mäntyharju
Pekkanen Leena, Mäntyharj, varapj.	Mäenpää Eveliina, Mäntyharju
Eklöf Antti, Rantasalmi	Sistonen Eero, Rantasalmi
Romo Kati, Pieksämäki 25.11-	Ruokoselkä Liisa, Pieksämäki 25.11.-
Ora Ari, Savonlinna	Miettinen Olli, Mikkeli

Tilivelvolliset

Tilivelvollisia maakuntaliiton toiminnan osalta ovat maakuntahallitus, maakuntajohtaja sekä yksiköiden johtajat. Valtuusto käsittelee liiton talousarviota yhtenä tulosalueena, jolle se myöntää määrärahan ja tuloarvion, rahoitustulot ja rahoitusmenot. Hankkeet käsitellään talousarviossa nettoperusteisina.

Yhteistoiminta

Maakuntaliiton yhteistoimintaryhmä kokoontui vuoden 2020 aikana kolme kertaa ja käsitteli 28 asiakoh-
taa. Yhteistoimintaryhmässä käsiteltiin mm. työterveyshuollon toimintasuunni-
telma, henkilöstöraportti, henkilöstö- ja koulutussuunnitelma, työsuojelun toimintasuunni-
telma ja -ohjelma sekä turvallisuus- ja pelastussuunnitelma. Lisäksi kokouksissa käytiin läpi viraston toiminnan kehittämistä ja organisaatiouudistusta.

Työnantajapuolta yhteistoimintaelimessä edustivat maakuntahallituksen puheenjohtaja Jarkko Wuorinen, 1. varapuheenjohtaja Pekka Selenius, 2. varapuheenjohtaja Anna-Kristiina Mikkonen, maakuntajohtaja Pentti Mäkinen sekä hallinto- ja kehittämisjohtaja Janne Nulpponen. Nulpponen toimi myös kokousten esittelijänä. Ammattijärjestöjen edustajina toimivat Eveliina Pekkanen (Akava-JS, työsuojeluvaltuutettu), Marko Tantt (Akava TS) ja Jutta Kiiskinen (JYTY). Pekkanen toimi vuonna 2020 ryhmän puheenjohtajana. Kokousten sihteerinä toimi henkilöstöasiantuntija Tiina Saarelainen.

Maakuntaliiton talous

Maakuntavaltuusto hyväksyi talousarvion vuodelle 2020 kokouksessaan 19. marraskuuta 2019. Menot talousarviossa olivat 2,59 miljoonaa euroa ja tulot 2,49 miljoonaa talousarvion ollessa 100 000 euroa alijäämäinen.

Vuoden 2020 talousarvion toteutumiseen on luonnollisesti vaikuttanut koronapandemia, josta ei vielä talousarviota laadittaessa 2019 syksyllä ollut mitään viitteitä. Säästöä syntyi koronapandemian seurauksena kautta linjan. Koronaepidemian seurauksena etätöihin siirtyminen, sähköiset kokoukset vailla matka- ja majoituskuluja, markkinoinnin, tapahtumien sekä

koulutuksen sähköiset toimintatavat toivat säästöjä. Nopea täyteen etätyömoodiin siirtyminen toki aiheutti jonkin verran ennakoimattomia ICT-kustannuksia. Myös maakuntaliiton toteuttamien hankkeiden osalta hankkeissa tehtäväksi suunniteltujen toimenpiteiden toteutustapoja jouduttiin muuttamaan verkkoympäristöihin, mikä vaikutti liiton talouden tulokseen.

Jäsenkuntien maksuosuudet muodostavat maakuntaliiton suurimman tulonlähteen. Vuonna 2020 jäsenkuntien maksuosuudet olivat 2,4 miljoonaa. Maksuosuudet olivat vuoden 2019 tasalla.

Maakuntaliiton viraston strategia, organisoituminen ja henkilöstö

Maakuntaliiton virasto on uusimassa toimintatapaansa. Maakuntavaltuusto hyväksyi marraskuussa 2020 uuden hallintosäännön, jonka pohjalta viraston toimintaa kehitetään. Kehitystyö on alkanut vuoden 2020 aikana. Maakuntaliiton virasto on uusintanut omaa strategiaansa. Maakuntaliiton viraston toiminta-ajatuksena on: Teemme työtä Etelä-Savon hyväksi. Toimintamme arvopohja on Yhdessä - Uudistaen – Ennakoiden. Tuloksellisen toimintamme mahdollistavat ennakointi ja oikea tieto, toimivat tukipalvelut, avoin viestintä ja aktiiviset kumppanuudet. Haluamme olla yhteisen tahdon muodostaja. Viraston avaintehtäviksi olemme määrittelleet kehittäjä, edunvalvoja ja näkyvyyden vahvistaja. Päämäärämme on elinvoimainen Etelä-Savo.

Maakuntaliiton virasto muodostui silloisen hallintosäännön mukaisesti vuonna 2020 aluekehityksyksiköstä, aluesuunnitteluyksiköstä, hallinto- ja kehittämissyksiköstä sekä maakuntajohtajan esikunnasta. Vuonna 2021 siirrytään kahden yksikön malliin. Yksiköiden päälliköillä voi olla vastuullaan toimialaansa liittyviä, erikseen budjetoituja hankkeita.

Talousarviossa ennakoitiin vuodelle 2020 henkilötyövuosien määräksi 30,4. Toteutuma oli 31,6 (laskelma perustuu virka-/työsuhteiden keston vähennettynä pitkillä poissaoloilla).

Taulukko 5 Maakuntaliiton henkilöstö vuonna 2020.

Maakuntaliiton henkilöstö/ henkilötyövuosi	Toteutuma 2019	TA 2020	Toteutuma 2020
Luottamushenkilöhallinto	1	1,0	1,0
Virasto	19,3	19,0	18,7
Hankkeet	9,4	10,4	11,9
Yhteensä	29,7	30,4	31,6

Vuoden 2020 lopussa maakuntaliitossa oli kahdeksan henkilöä määräaikaisissa työsuhteissa ja kaksi henkilöä pidemmällä työvapaalla.

Vuonna 2020 valmistauduttiin kahden kunnan maakunnan vaihdon vuonna 2021 aiheuttamaan muutokseen viraston taloudessa oman toiminnan kehittämissuunnitelman laadinnalla ja toteutuksella. Vuoden aikana valmisteltiin em. viraston oma strategia, hallintosäännön uudistus ja käynnistettiin työmenetelmien kehittäminen. Virastolla oli vuoden mittaan useampi yhteinen kehittämistyöpaja, jossa yhdessä ideoitiin toiminnan kehittämistä. Tätä jatketaan vuonna 2021.

Hallituksen puheenjohtajiston ja viraston johtoryhmän tapaamisia oli kuukausittain. Kehityskeskustelut käytiin syksyllä. Ne ovat kiinteä osa maakuntaliiton viraston vuosittaista

toimintaa. Vuonna 2020 kehityskeskusteluissa keskusteltiin laajemmin myös organisaation kehittämisestä.

Taulukko 6 Vakinaiset virkasuhteiset vuonna 2020.

Virka	Nimi
maakuntajohtaja	Pentti Mäkinen
aluekehitysjohtaja	Riitta Koskinen
aluesuunnittelujohtaja, päättyi 31.12.20	Jarmo Vauhkonen
hallinto- ja kehittämisjohtaja, päättyi 11.8.20 (työvapaa 12.8.19 -11.8.20)	Hanna Makkula
hallinto- ja kehittämisjohtaja (sijaisuus 30.11.20 saakka, virassa 1.12.20 alkaen)	Janne Nulpponen

Taulukko 7 Työsopimussuhteiset työntekijät vuonna 2020.

Tehtävä	Nimi
osallisuuskoordinaattori (määräaikainen) 7.1.20-31.12.21	Fjällström Emmi
kehittämispäällikkö	Gynther Heli
kehittämispäällikkö	Heimonen Tomi
va. kaavoituspäällikkö (määräaikainen) 1.10.19-11.8.20	Karjalainen Satu
ennakointiasiantuntija	Kautiainen Hanna
maksatusasiantuntija, päättyi 30.4.20, työaika 60%	Keinänen Arja
talouspäällikkö	Kiiskinen Jutta
kehittämispäällikkö	Kokkonen Anne
tilastoasiantuntija	Kokkonen Jaana
virastoemäntä	Kovanan Kirsi
va. ohjelmapäällikkö (määräaikainen) 10.11.20-9.10.21	Kuismala Laura
ennakointiasiantuntija (määräaikainen) 6.5.19-31.1.20	Kuuva Niina
ohjelmapäällikkö	Kuva Jyrki
järjestelmäpäällikkö	Laakso Tuomo
maksatusasiantuntija	Laitinen Marjut
maksatusasiantuntija 1.2.20 alkaen	Leikas Marjo
projektipäällikkö (määräaikainen) 1.1.20-30.10.21	Linnala Jussi
kesätyöntekijä 1.8.-31.8.20	Mynttinen Krista
kaavoituspäällikkö 7.12.2020-	Oksanen Jenni
ohjelmapäällikkö, työvapaa 12.10.20-9.10.21	Paananen Pirjo
kehittämispäällikkö	Pekkanen Eveliina
va. talouspäällikkö (määräaikainen) 1.9.20-27.2.21	Perälä Anne-Maarit
maksatusasiantuntija, päättyi 31.3.20	Piispanen Kirsi-Maaria
ympäristöpäällikkö	Poutamo Sanna
ennakointiasiantuntija (määräaikainen) 1.2.20-31.3.22	Rajala Antti
kesätyöntekijä 1.6-30.6.20	Ripatti Wiktoria
TYP johtaja (määräaikainen) 7.1.20-31.12.2021	Räisänen Helena
viestintäpäällikkö	Saahko Taina
henkilöstöasiantuntija	Saarelainen Tiina
maakuntajohtajan sihteeri	Salo Aino
koordinaattori (määräaikainen) 13.5.19-31.10.20	Tammi Reko
projektipäällikkö (määräaikainen) 5.6.19-31.3.21	Tanskanen Riikka
kehittämispäällikkö	Tanttu Marko
hallintosihiteeri	Valanta Tanja
koordinaattori (määräaikainen) 2.5.19-30.9.20	Varho Anu-Anette
osallisuuskoordinaattori (määräaikainen) 1.12.19-31.12.21, 80% työaika 1.6.20 alkaen	Venäläinen Terhi
koordinaattori (määräaikainen) 2.5.19 - 30.10.20	Varho Anu-Anette

Erillisestä vuoden 2020 henkilöstöraportista käyvät ilmi henkilöstöä koskevat tarkemmat tiedot ja tunnusluvut. Se saatetaan tiedoksi maakuntahallitukselle ja maakuntavaltuustolle. Henkilöstöraportti käsitellään maakuntaliiton yhteistoimintaryhmässä maaliskuussa ja tuodaan tämän jälkeen maakuntahallitukseen.

Selonteko maakuntaliiton sisäisen valvonnan järjestämisestä

Maakuntaliiton sisäinen valvonta perustuu lainsäädäntöön sekä omiin sääntöihin, ohjeisiin ja talousarvion täytäntöönpanomääräyksiin. EU:n rakennerahastotoiminnan osalta on Työ- ja elinkeinoministeriölle laadittu erilliset kutakin rahastoa koskevat hallinto- ja valvontajärjestelmäkuvaukset varojen käytön asianmukaisen hallinnoinnin varmistamiseksi.

Ohje sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamiseen

Maakuntaliiton nykyinen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje on ollut voimassa touku-kuusta 2016. Ohjeistuksella linjataan maakuntaliiton tilivelvollisten viranhaltijoiden, esimiesten ja henkilöstön toimintaa. Ohjeen tavoitteena on edistää maakuntaliiton eri toimijoiden vastuullisuutta sekä tietoisuutta ja ymmärrystä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä osana johtamista ja hyvää hallintotapaa, päätöksentekoa, toiminnan ohjausta, seuranta ja arviointia.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan niitä sisäisiä toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pystyvät varmistamaan liiton toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden. Sisäinen valvonta on osa johtamisjärjestelmää. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia.

Riskienhallinta on keskeinen osa sisäistä valvontaa. Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla tunnistetaan ja kuvataan toimintaa liittyviä riskejä, arvioidaan riskien merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, seuraamiseksi ja raportoimiseksi. Riskillä tarkoitetaan sellaisen tapahtuman mahdollisuutta, joka voi uhata tavoitteiden saavuttamista. Se voidaan myös ymmärtää hyödyntämättä jääneeksi mahdollisuudeksi.

Maakuntavaltuusto päättää sisäisen valvonnan riskienhallinnan perusteista ja maakuntahallitus vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Maakuntajohtaja vastaa operatiivisesta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Maakuntajohtajalla ja yksiköiden päälliköillä on vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja hoitamisesta alaisensa toiminnan osalta sekä merkittävimpien riskien raportoinnista. Jokaisen esimiehen on osaltaan varmistuttava siitä, että viranhaltijat ja työntekijät ovat tietoisia omista tehtävistään ja tavoitteistaan. Heidän on seurattava vastuullaan olevia toimintoja ja ryhdyttävä viipymättä tarpeellisiin toimenpiteisiin aina, kun ohjeiden vastaista, epätaloudellista tai tehotonta toimintaa tai riskejä sisältävää toimintaa on havaittu.

Jokainen maakuntaliiton palveluksessa oleva työntekijä on velvollinen omalta osaltaan noudattamaan toimintaa koskevaa lainsäädäntöä, ohjeita ja päätöksiä.

Vuonna 2020 kehityskeskusteluissa on kiinnitetty huomiota sijaistusjärjestelyihin ja kartoitettu tähän liittyviä puutteita. Liiton organisaatiouudistuksen yhteydessä käydään läpi henkilöstön tehtäväkuvat, jonka yhteydessä määritellään tarvittavat sijaisjärjestelyt viraston toiminnan turvaamiseksi.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arviointi ja luotettavuus

Toiminnallisten tavoitteiden toteutumista seurataan ja arvioidaan ensi sijassa toimintakertomuksessa. Talousarvion toteutumista seurataan maakuntahallituksessa neljännesvuosittain tapahtuvan raportoinnin ja tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä. Johtoryhmä seuraa talouden toteutumista kuukausittain edellisen kuukauden kirjanpidon täsmäytyksen valmistuttua.

Toiminnan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden arvioinnin kehittäminen on johtamisen keskeisiä tehtäviä. Maakuntastrategiaan on sisällytetty liiton toiminnan osa-alueita kuvaavia ja seurattavia mittareita, joilla toiminnan tuloksellisuutta voidaan arvioida. Maakuntastrategiassa on lisäksi määritelty mittareita maakunnan kehityksen suunnan seurantaan varten. On kuitenkin huomioitava, että maakunnan kehityksen näkökulmasta liitto on vain yksi toimija. Virastossa keskitetysti ohjeistetut prosessit ovat päätöksenteko, henkilöstöhallinto, hankintatoimi, tietojärjestelmät sekä tila- ja asiakirjahallinto.

Tarkastuslautakunta on kehittänyt menettelyjä, joiden avulla se voi seurata, miten maakuntaliitto toimeenpanee arviointikertomusten havaintoja ja seurannan avulla antaa maakuntavaltuustolle systemaattista palautetta liiton toiminnasta.

Johtaminen ja hyvä hallintotapa

Päivittäisjohtamista tehdään seuraavia periaatteita noudattaen:

- tehtävien, toimivaltuuksien, tulos- ja raportointivastuiden ja menettelyiden määrittelyt kunnossa
- esittely- ja hyväksymis- sekä vahvistusmenettelyt päätöksenteossa, toiminnissa ja prosesseissa kunnossa
- tehtävien eriyttäminen ja käyttöoikeudet kunnossa
- talouteen liittyvät seurantamenettelyt ja täsmäytykset kunnossa
- prosessikuvaukset ja toimintaohjeet kunnossa
- toimintojen ja prosessien auditointimenettelyt sovitusti
- toiminnan tuloksellisuuden ja suoriutumisen arviointimenettelyt sovitusti
- omaisuuden fyysinen turvaaminen kunnossa
- esimiestyö kunnossa

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Maakuntaliiton omaisuus on vähäistä, lähinnä toimistokalusteita ja koneita. Valvonta on osa viranhaltijoiden/työntekijöiden tavanomaisia työprosesseja. Asianhallintaohjelmiston käyttäminen tukee päätöksenteon läpinäkyvyyttä. Maakuntaliiton omaisuuden hoitoon, hankintojen kilpailutukseen tms. ei ole kohdistunut korvausvaateita, muutoksenhakuja tai vastaavia.

Tilintarkastuspalvelujen lisäksi liiton hallintoon kohdistuu valtion toimeksiantovarojen osalta hallintoviranomaisen (Työ- ja elinkeinoministeriö) ja todentamisviranomaisen (Valtiovarainministeriö) jatkuvaa tarkastusta sekä hallinnointimenettelyjen että varojen käytön suhteen. Maakuntaliiton toiminnan laajuus huomioon ottaen ei erillistä sisäistä tarkastusta ole käytössä.

Sopimustoiminta

Maakuntaliitossa on käytössä asianhallintajärjestelmän sopimushallintaosio. Ohjelmisto helpottaa sopimusten määräaikojen systemaattista seuranta. Sopimuksiin liittyviä valituksia tai oikaisuvaatimuksia ei ole vuonna 2020 ollut. Liiton sopimukset ovatkin lähes kokonaisuudessaan hankintalaissa määriteltyjen kansallisten kynnysarvojen alapuolella. Talousarvion täytäntöönpanomääräyksissä määrätään, että kaikista yli 4000 euron suuruisista hankinnoista tehdään viranhaltijapäätökset. Tämä tuo hankintoihin läpinäkyvyyttä ja hallittavuutta.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskien arviointi on kiinteä osa maakuntaliiton viraston toimintaa. Kriittisimmät riskit kohdistuvat toimintaympäristön muutoksiin, strategisen suunnittelun toteuttamiseen, johtamisen onnistumiseen ja tietojärjestelmien toimivuuteen sekä EU-rahoituksen hallinointiin. Tarvittavat uudet hallintakeinot on kirjattu riskien todennäköisyys ja vaikutusten arviointi -asiakirjaan ja niitä viedään käytäntöön.

EU-rakennerahastovarojen hallinnointitehtäviin liittyen vuonna 2015 on valmistunut oma riskienarviointi osana hallinto- ja valvontajärjestelmän hyväksymistä. Syksyllä 2017 on toteutettu Työ- ja elinkeinoministeriön ohjeiden mukaisesti rakennerahasto-ohjelmiin liittyvä petosriskien arviointi, mikä päivitettiin vuonna 2019. Ohjeistus koskee rakennerahastokautta 2014-2020.

Vahinkoihin maakuntaliitossa on varauduttu toimintaan nähden riittävällä vakuutusturvalla. Vakuutusturvan kattavuus tarkastetaan vuosittain. Vuonna 2020 etätööhön liittyvä vakuutus-kattavuus on täydennetty samalle tasolle kuin toimipisteellä työskenneltäessä.

Tilinpäätöshetkellä ei ollut vireillä maakuntaliiton toimintaan kohdistuvia oikeudenkäyntejä.

Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Taulukko 8 Maakuntaliiton tuloslaskelma 2020 (1000€)

TUOSLASKELMA (netto)	TP 2020	TP 2019	TP 2018	TP 2017
Toimintatuotot	2 482	2 502	2 471	2 449
Toimintakulut	-2 269	-2 409	-2 329	-2 510
Toimintakate	213	93	142	-61
Rahoitustuotot ja -kulut	35	17	14	10
Korkotuotot +				
Muut rahoitustuotot +	35	17	14	10
Korkokulut -	0	0	0	0
Muut rahoituskulut -	0	0	0	0
Vuosikate	247	111	156	-51
Poistot -				
Satunnaiset tuotot/ kulut +/-				
Tilikauden tulos	247	111	156	-51

Yllä olevassa tuloslaskelmassa on huomioitu maakuntaliiton toimintakulut ja tuotot hankkeiden osalta nettoperusteisena. Hanketoiminnan bruttokulut olivat 982 924,80 (TA 1 136 300) euroa ja bruttotuotot 912 772,57 (TA 942 100) euroa. Hanketoiminnan toimintakate vuonna 2020 oli -70 152,23 euroa.

Maakuntaliitolla ei ole investointeja, joten sillä ei ole myöskään kirjanpidossaan poistoja.

Taulukko 9 Kuntien jäsenmaksusuudet 2020 (1000€).

JÄSENKUNTIEN MAKSUSUUDET	TP 2020	TP 2019	TP 2018	TP 2017
Jäsenkuntien maksusuudet	2 450	2 450	2 425	2 378
Maksusuudet toimintatuloista netto, %-os	98,7	97,9	98,1	97,1
Maksusuudet/ asukas, €	17,42	17,20	16,77	16,15

Jäsenkuntien maksusuuksilla on keskeinen merkitys liiton toiminnan rahoittamisessa. Niiden osuus varsinaisen toiminnan tuloista oli 98,7 prosenttia vuonna 2020.

Taulukko 10 Maakuntaliiton jäsenkuntien maksusuudet/asukas 2020. (* ennakkotieto)

MENOT / ASUKAS	2020(*)	2019	2018	2017
Asukasluku vuodenvaihteessa	140 610	142 335	144 615	147 194
Menot/asukas/ valtuuston hyväksymä, €	-16,14	-16,93	-16,11	-17,05

Taulukko 11 Maakuntaliiton tuloslaskelmaa 2020 täydentävät tiedot

TULOSLASKELMAA TÄYDENTÄVÄT TIEDOT	2020	2019	2018	2017
Palkatun henkilöstön määrä 31.12. (sisältää työllistetyt)	32	32	34	31
- toteutuneet henkilötyövuodet (teoreettinen säännöllinen vuosityöaika)	31,6	29,7	32,2	29,5
- vakinaisissa viroissa ja toimissa olevat	24	25	25	25
Palkat 1000 €	1 791	1 683	1 724	1 579
Kokonaismenot, 1000 €	3 182	4 242	5 471	3 353
Toimintamenot, 1000 €	3 182	4 242	5 471	3 353
Arvonlisäveropalautukset (verottoman toiminnan), 1000 €	152	393	632	170

Taulukko 12 Maakuntaliiton jäsenkuntien kuntakohtaiset maksuosuudet 2020

kunta	lask. verotulot 2018^f, €	2020 maksuosuudet, €	2020 maksuosuudet, %	maksuosuus 2019	muutos, €
Enonkoski	3 903 872	20 925	0,8542	20 936	-11
Heinävesi	10 041 648	53 825	2,1973	53 766	59
Hirvensalmi	6 430 862	34 470	1,4072	34 793	-323
Joroinen	14 917 687	79 961	3,2642	80 986	-1 025
Juva	17 527 780	93 951	3,8354	94 159	-208
Kangasniemi	15 925 638	85 364	3,4848	85 257	107
Mikkeli	177 747 657	952 752	38,8942	947 339	5 413
Mäntyharju	18 150 802	97 291	3,9717	97 455	-164
Pertunmaa	4 582 702	24 564	1,0028	24 351	213
Pieksämäki	56 040 052	300 382	12,2625	303 948	-3 566
Puumala	7 296 743	39 112	1,5967	38 196	916
Rantasalmi	9 423 012	50 509	2,0619	50 968	-189
Savonlinna	108 106 280	579 465	23,6555	580 168	-703
Sulkava	6 908 460	37 030	1,5117	37 547	-517
YHTEENSÄ	457 003 194	2 449 600	100,0	2 449 600	0
muutos-%			0,0		

*) Lähde: Valtiovarainministeriö

Toiminnan rahoitus

Taulukko 13 Maakuntaliiton toiminnan rahoitus 2020 (1000€)

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	TP 2020	TP 2019	TP 2018	TP 2017
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate +/-	247	111	156	-51
Satunnaiset erät, netto +/-				
Tulorahoituksen korjauserät				-25
Investointien rahavirta				
Investointimenot		-60		
Rahoitusosuudet investointimenoihin				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot				100
Toiminnan ja investointien rahavirta	247	50	156	24
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten muutokset +/-				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen muutos +/-				
Lyhytaikaisten lainojen muutos +/-				
Oman pääoman muutokset +/-				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset +/-				
Vaihto-omaisuuden muutos +/-				
Saamisten muutos	60	1 063	-934	-263
Korottomien velkojen muutos +/-	-35	-910	822	261
Rahoituksen rahavirta	26	153	-112	-1
Rahavarojen muutos	273	203	44	23
Kassavarojen muutos	€	€	€	€
Kassavarat 31.12.	1 352 987,52	1 079 999,14	876 577,34	832 585,15
Kassavarat 1.1.	1 079 999,14	876 577,34	832 585,15	809 585,51
	272 988,38	203 421,80	43 992,19	22 999,64

*Kassan riittävyys on 155 pv, vuonna 2019 luku oli 93 pv.
(= 365 pv x Rahavarat 31.12./ Kassasta maksut tilikaudella)*

Rahoitusasema ja sen muutokset

Taulukko 14 Maakuntaliiton rahoitusasema ja sen muutokset 2019 ja 2020. (1000€)

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT	31.12.2020		31.12.2019	
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet		71		71
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
Valtion toimeksiannot		8 660		4 437
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Saamiset				
Lyhytaikaiset saamiset				
Muut saamiset	329		376	
Siirtosaamiset	12	341	24	401
Rahat ja pankkisaamiset		1 353		1 080
Yhteensä		10 425		5 988
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma		88		88
Muut omat rahastot				
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	818		707	
Tilikauden yli/alijäämä	247	1 065	111	818
PAKOLLISET VARAUKSET				
Muut pakolliset varaukset				
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT				
Valtion toimeksiannot		8 660		4 437
VIERAS PÄÄOMA				
Lyhytaikainen				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Ostovelat	68		93	
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	55		47	
Siirtovelat	488	611	506	646
Yhteensä		10 425		5 988

Suhteellinen velkaantuneisuus vuonna 2020 on 18 %. Vuonna 2019 se oli 15 %.
 (=100*(vieras pääoma ./ saadut ennakot) / käyttötulot)

Kokonaistulot ja -menot

Taulukko 15 Maakuntaliiton kokonaistulot ja -menot 2020

Maakuntaliiton kokonaistulot ja -menot		
TULOT	1 000 €	
Toiminta		
Toimintatuotot	3 395	
Verotulot		
Valtionosuudet		
Korkotuotot	0	
Muut rahoitustuotot	35	
Satunnaiset tuotot		
Tulorahoituksen korjauserät		
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot		
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		
Oman pääoman lisäykset		
Kokonaistulot yhteensä	3 430	
MENOT		
1 000 €		
Toiminta		
Toimintakulut	3 182	
- Valmistus omaan käyttöön		
Korkokulut	0	
Muut rahoituskulut	0	
Satunnaiset kulut		
Tulorahoituksen korjauserät		
Pakollisten varausten muutos		
- Pakollisten varausten lis.(+), väh.(-)		
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot		
Investoinnit		
Investointimenot		
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		
Lyhytaikaisten lainojen vähennys		
Oman pääoman vähennykset		
Kokonaismenot yhteensä	3 182	
Täsmäytys:		
Kokonaistulot - Kokonaismenot=	3 429,743 ./ 3 182,329	247
Rahavarojen muutos+Muut maksuvalmiuden muutokset =	272,988 ./ 25,574	247

Tilikauden tuloksen käsittely

Maakuntahallitus esittää, että tilikauden ylijäämä 247 414,28 euroa siirretään taseeseen edellisten tilikausien yli/alijäämätilille.

Valtuustotaloitteen 19.11.2019 § 25 mukainen luettelo Etelä-Savon maakuntaliiton ostoista vuonna 2020.

Taulukko 16 Maakuntaliiton ostot 2020.

TOIMITTAJA (sis. Yli 1000 eur ostot)	SUMMA (sis ALV)
Mikkelin läänin Maataloussäätiö	141 603,48
Cgi Suomi Oy	67 785,84
MDI PUBLIC OY	40 920,00
Kixit Oy	35 194,92
SUOMEN METSÄKESKUS, E-Savon alueyksikkö	32 280,00
Vaakataso Oy	26 970,00
Seb Kort Bank Ab	25 071,75
Innofactor Software Oy	23 233,64
LITERATA OY	23 150,00
LINEA KONSULTIT OY	18 600,00
Etelä-Savon Työterveys Oy	18 512,50
IF VAHINKOVAKUUTUSYHTIÖ OY	14 726,56
TELIASONERA FINLAND OYJ	14 449,57
Mpy Palvelut Oyj / Mpy Telecom Oyj	14 109,50
Mainostoimisto Nhl Notkea Hinku Lab Oy	13 745,40
MELLAKKA MANAGEMENT OY	12 957,11
MARSKI DATA OY	12 391,81
EDENRED FINLAND OY	11 988,22
EDITA PUBLISHING OY	10 850,00
TURUN YLIOPISTO / KIRJAKAUPPA	10 792,01
Mpy Yrityspalvelut Oyj	10 526,01
Visma Financial/halftime/mlin Toriparkki	9 924,21
ISKU INTERIOR OY	9 748,88
SLN Seudun Kolomonen ry	9 300,00
TMI MONINAISET LÄHDEAHO	9 121,04
SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUS	9 060,00
TILASTOKESKUS	8 623,21
SAVONLINNAN KAUPUNKI	7 880,29
MPY Yrityspalvelut Oyj	7 319,96
BDO AUDIATOR OY	7 209,36
ETELÄ-SAVON SOSIAALI- JA TERV.PALV.KY	6 828,33
MIKKELIN RAVIRATA OY	6 790,00
DNA OY	6 710,88
OY SPEAKERSFORUM FINLAND AB	6 386,00
GRANO OY	6 239,49
NOUSKU SOLUTIONS OY	5 952,00
HIGH PEAK FINLAND OY	5 735,00
Dustin Finland OY	5 628,98
K-SUPERMARKET PIKANTTI	5 279,69
KAAKON VIESTINTÄ OY	5 174,70
FC SOVELTO OYJ	5 108,80
WSP FINLAND OY	4 960,00
KISS CONSULTING OY	4 805,00
KAAKKOIS-SUOMEN SOSIAALIDEMOKRAATI	4 756,03
KOUVOLAN KAUPUNKI	4 750,20
MIKKELIN TORIPARKKI OY	4 710,00
VERKKOKAUPPA .COM OY	4 631,88
SEB Kort Bank AB, Helsingin sivuliike	4 627,65
ARTER OY	4 464,00
RAMBOLL FINLAND OY	4 359,10
ESRI FINLAND OY	4 301,72

TOIMITTAJA (sis. Yli 1000 eur ostot)	SUMMA (sis ALV)
Entecore Ky	4 247,00
Yksityinen elinkeinonharjoittaja	4 240,80
Verkkokauppa.com Oyj	4 132,04
POSTI OY	4 121,86
SHARE TASTES & EVENTS OY	4 101,43
KESKUSTAN ETELÄ-SAVON PIIRI	3 600,85
Lake Saimaa ry	3 500,00
MOONSOFT OY	3 422,40
PALVELUTUKKU ITÄ-SUOMI OY	3 419,27
PRINTSCORPIO OY	3 307,70
ELÄMYS GROUP 7 MILARGO LTD OY	3 180,80
MIKKELIN KAUPUNKI	3 130,69
Etelä-Savon kauppakamari	3 124,68
Yksitoista Helsinki Oy	3 100,00
SMARTUM OY	3 037,20
Volat Oy	3 025,60
Sari Kaasinen Oy	3 025,00
SUUR-SAVON HIIHTO RY c/o Savon Tilipiste	3 000,00
VALOPARTA OY	2 982,27
ETELÄ-SAVON LIIKUNTA RY	2 972,20
Mukamas Learning Design Oy	2 963,60
Mainostalo Mainospuu Oy	2 849,40
MIKKELIN MIKAELI OY	2 846,00
SenseOfNordicFood	2 800,00
KAAKKOIS-SUOMEN KOKOOMUS RY	2 753,90
VARSINAIS-SUOMEN LIITTO	2 700,00
KL-KUNTAREKRY OY	2 666,00
KESKUSTAN ITÄ-SAVON PIIRI	2 657,50
JULKISTEN JA HYVINVOINTIALOJEN LTO JH	2 636,58
ALMA TALENT OY	2 577,80
OHJELMATALO NÄYTELLÄ JA NÄPRÄTÄ OY	2 512,80
Plandisc Aps	2 367,70
VISMA ENTERPRISE OY	2 303,04
LYRECO FINLAND OY	2 268,94
OY GUSTAV PAULIG AB	2 203,09
Oy Speakersforum Finland Ab	2 170,00
ETELÄ-SAVON ENERGIA OY	2 139,81
PUUMALAN KUNTA	2 000,00
KITEEN PALLO -90 RY	2 000,00
Ticker Software Oy	1 984,00
E-S SOSIAALI- JA TERV.ALAN JÄRJEST.TUKI	1 928,22
WEBROPOL OY	1 903,40
RAMIN KONDITORIA LEIPOMO	1 881,00
LUMME ENERGIA OY	1 850,61
Yksityinen elinkeinonharjoittaja	1 698,80
DANSKE FINANCE OY	1 609,07
PASSELI OHJELMAT OY	1 599,04
Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	1 587,20
Aacon Oy	1 581,00
JULKIS- JA YKSITYISALOJEN TOIMIHENKILÖ	1 556,00
JUKURIT HC OY	1 545,00

TOIMITTAJA (sis. Yli 1000 eur ostot)	SUMMA (sis ALV)
MKK TOIMISTOTARVIKE OY	1 542,75
<i>Yksityinen elinkeinonharjoittaja</i>	1 500,00
KANRESTA OY	1 455,00
SAHANLAHTI RESORT OY	1 428,00
JOENSUUN TEATTERIRAVINTOLA OY	1 425,50
TAITO ITÄ-SUOMI RY	1 405,90
NUORTEN KESKI-SUOMI RY	1 400,00
FCG KOULUTUS OY	1 395,00
SANOMA NEWS OY / HELSINGIN SANOMAT	1 357,80
Suomen metsäkeskus - Finlands skogscentr	1 294,89
Avaava Digital Oy	1 283,40
TEROPRINT OY	1 264,80
X-PARTNER,OFFICEPRO FINLAND OY	1 243,24
POHJOIS-SAVON LIITTO	1 240,00
SANOMALEHTI KARJALAINEN OY	1 240,00
VR-YHTYMÄ OY	1 231,16
Suomen Ensiapukoulutus Oy	1 227,60
<i>Yksityinen elinkeinonharjoittaja</i>	1 227,60
YRITTÄJIEN KOULUTUSKESKUS OY	1 215,20
SERVIINI OY	1 180,00
Mikkelin kaupunki	1 102,86
KUOPION KAUPUNKI	1 092,00
HOTELLYYHTYMÄ OY	1 071,00
KEHRUUHUONE OY	1 035,00
Yhteensä	937 914,71
Kaikki ostot yhteensä (sis. myös alle 1000e ostot)	980 972,27

OSA 2: TALOUSARVION TO- TEUTUMINEN

Tavoitteiden toteutuminen

Maakunnan kehittämistä tukevat prosessit vuonna 2020

Tavoite: Maakuntaliitto päivittää Etelä-Savon maakuntastrategian vuonna 2020

Vuonna 2020 maakuntaliitto päivitti Etelä-Savo – Saimaan maakunta 2030 -strategian laajassa maakunnallisessa yhteistyössä. Sidosryhmille järjestetyissä osallistavissa teematyöpajoissa ja webinaareissa vahvistettiin yhteistä näkemystä ja kirkastettiin strategisia painopisteitä toimintaympäristön muutokset tunnistaen. Maakuntastrategia linjaa kehittämisen kärjet ja niille asetetut pitkän aikajänteen tavoitteet vuoteen 2030.

Metsä, Ruoka, Vesi – näihin perustuviin luonnonvaroihin, erityisosaamiseen ja kestävään elinkeinotoimintaan Etelä-Savon kasvu ja elinvoima rakentuu tulevinakin vuosina. Näissä maakunnalla on suhteellinen kilpailuetu Suomessa ja Euroopassa. Osaavat ihmiset, uudistuvat yritykset, kehittyvä toimintaympäristö, digitaalisuus ja hyvä saavutettavuus ovat keskeisimpiä kasvun ja elinvoiman tekijöitä.

Kuva 1 Maakuntastrategian tavoitteet 2030.

Strategian keskiössä ovat aktiiviset ihmiset – maakunnan asukkaat, matkailijat kuin vapaa-ajanasukkaat. Tavoitteena on vahvistaa kestäväällä tavalla asukkaiden toimeentuloa ja hyvinvointia sekä arjen sujuvuutta luonnonarvoiltaan rikkaassa ja turvallisessa elinympäristössä.

Strategiansa mukaisesti Etelä-Savo on vuonna 2030 vetovoimainen elinkeinoelämän, työnteon, asumisen ja vapaa-ajan maakunta. Se tarjoaa kilpailukykyisen toimintaympäristön yrityksille sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön, toimeentulon ja sujuvan arjen asukkailleen. Linkki Etelä-Savon maakuntastrategiaan: https://www.esavo.fi/resources/public//Kehittaminen/Maakuntastrategia/ES_maakuntastrategia_2030_25112020.pdf

Tavoite: Aluekehityksen ennakointi ja tietopalvelu tuottavat tarpeellista ja oikeaa tietoa käyttökelpoisessa muodossa laajasti maakunnan toimijoiden käyttöön.

Vuonna 2020 maakuntaliitto ennakoi yhdessä koulutuksen järjestäjien sekä työelämätoimijoiden kanssa tulevaisuuden osaamistarpeita mm. järjestämällä Etelä-Savon 1. osaamistarvefoorumin sekä kokoamalla tietopohjaa osaamisteemasta koulutussuunnittelun tueksi. Maakunnan ennakointiverkoston toimintaa sparrattiin ja alueen toimijoiden tulevaisuusosaamista kehitettiin toteuttamalla virtuaalinen Elämää digiheimojen maailmassa –tulevaisuuskoulutussarja.

Aluekehityksen tilannekuvan indikaattoreita sekä toimintaympäristötietoa koottiin yhteen ja analysoitiin, sekä arvioitiin erityisesti globaalin koronapandemian vaikutuksia alueen talouteen ja kehitykseen. Lisäksi laadittiin erilaisia tulevaisuuskatsauksia ja selvityksiä, kuten alueen tulevaisuuskenaarioiden seuranta sekä Etelä-Savon matkailun tulevaisuustarkastelu vuoteen 2030.

[esavo.fi/tilastot](https://www.esavo.fi/tilastot) sekä [esavoennakoi.fi](https://www.esavoennakoi.fi)-sivustojen sisältö uudistettiin vastaamaan erityisesti EU:n saavutettavuusdirektiiviä. Ennakoinnin ja tietopalvelun viestintää yhtenäistettiin. Yhteisesti tehtävää alueellista ennakointityötä koordinoitiin ESR-rahoitteisella Esavoennakoi 360° (1.4.2019-31.3.2022) -hankkeella.

Tavoite: Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma konkretisoi kehittämislinjauksia, kokosi edunvalvonnan tarpeita ja tuottaa pohjaa maakunnan vuoropuhelulle valtion kanssa.

Vuoden 2020 alkuvuodesta globaali koronapandemia aiheutti äkillisen ja radikaalin uhan alueiden ihmisten terveydelle ja taloudelle. Korona pandemian aiheuttamien seurausten lieventämiseksi ja uuden kestäväen kasvun aikaansaamiseksi alueilla laadittiin maakuntaliittojen johdolla alueelliset koronaselviytymissuunnitelmat. Etelä-Savon alueellinen koronaselviytymissuunnitelma laadittiin laajassa yhteistyössä kuntien, kaupunkien, elinkeinojärjestöjen, yritysten, elinkeino-yhtiöiden, valtion viranomaisten ja koulutus- ja TKI-toimijoiden kanssa.

Maakuntaliitto kokosi huhtikuussa 2020 Etelä-Savon Yrittäjien, Etelä-Savon kauppamarin ja MTK-Etelä-Savon aloitteesta koronakriisin edellyttämiä toimia valmistelemaan työryhmän, jossa elinkeinojärjestöjen lisäksi olivat maakuntaliiton, ELY-keskuksen ja TE-toimiston edustajat. Työryhmä kokoontui säännöllisesti digitaalisesti ja järjesti kaksi laajaa digitaalista sidosryhmäfoorumia, joissa kartoitettiin laajasti erityisesti yritys kentän mutta myös muiden sidosryhmien tilannekuvaa koronan vaikutuksista ja lähitulevaisuuden näkymistä. Kuntien kanssa suunnitelmaa valmisteltiin syksyn kuntakierroksella sekä kunnallisasiain työryhmässä.

Koronaselviytymissuunnitelman valmistelu on nivoutunut maakuntastrategian päivitykseen, vuoden 2021 aikana laadittavan maakuntaohjelman painotuksiin ja alkuvuodesta 2021 laadittavaan maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmaan, jossa täsmennetään yhdessä maakunnan sidosryhmien kanssa selviytymissuunnitelmassa laadittuja

toimenpidekokonaisuuksia ja toimenpiteitä. Linkki Etelä-Savon korona selviytymissuunnitelmaan: https://www.esavo.fi/resources/public//Hankerahoitus/Mokra/etela-savon_alueellinen_koronaselviytymissuunnitelma_30092020.pdf

Tavoite: Rakennerahasto-ohjelmalla tuetaan tehokkaasti ja vaikuttavasti maakuntastrategian ja -ohjelman toimeenpanoa.

Maakuntaliitto ohjasi, edisti ja seurasi aluekehitysviranomaisena Suomen rakennerahasto-ohjelman 2014-2020 toimeenpanoa maakunnassa ja Itä- ja Pohjois- Suomen yhteistyössä. Etelä-Savossa järjestettiin kaksi hakukierrosta kevään 2020 aikana. Lisäksi toukokuussa käynnistettiin jatkuvana hakuna EU-ohjelmakauden 2014-2020 loppukauden haku Etelä-Savossa, joka jatkui koko loppuvuoden ajan. Etelä-Savon maakuntaliitolle tuli vuoden 2020 aikana 42 hankehakemusta. Myönteisen rahoituspäätöksen sai 30 hanketta (11,3 M €), kielteisiä päätöksiä tehtiin viisi. Seitsemän hankkeen osalta rahoituspäätös siirtyi vuoden 2021 puolelle.

Maakuntaliiton vetovastuulla toimiva maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) kokoontui 4 kertaa, ja sen sihteeristö 12 kertaa. Kokouksissa käsiteltiin kuluva kauden ohjelman toimeenpanon lisäksi myös mm. EU:n tulevan budjettikauden alue- ja rakennepoliitiikkaan liittyvää valmistelua ja maakunnan edunvalvontaa.

MYR:n puheenjohtajana toimi Kuitunen Soile, I varapuheenjohtajana Esko Kilpinen, II varapuheenjohtajana Juha Pulliainen ja III varapuheenjohtajana Kari Kokkola. MYR:n kokouksissa esittelijänä toimi aluekehitysjohtaja Riitta Koskinen ja hänen varahenkilönään kehittämispäällikkö Heli Gynther. MYR:n sihteerinä toimi 10.11. saakka ohjelmapäällikkö Pirjo Paananen ja tästä eteenpäin va. ohjelmapäällikkö Laura Kuismala.

Taulukko 17 Etelä-Savon maakunnan yhteistyöryhmä rakennerahastokaudella 2014-2020.

Taho/rooli	varsinainen jäsen	varajäsen
Kuntaosapuoli	Intke Juha, Joroinen (<i>Kesk.</i>)	Tiusanen Juha, Kangasniemi
Kuntaosapuoli	Kilpinen Esko, Pertunmaa (<i>Kesk.</i>)	Kauppi Marja, Mikkeli
Kuntaosapuoli	Metsälä Sanna, Savonlinna (<i>Kesk.</i>)	Korhonen Minna, Puumala
Kuntaosapuoli	Mynttinen Maritta, Hirvensalmi (<i>Kesk.</i>)	Hänninen Jaakko Juva
Kuntaosapuoli	Salo-Oksa Armi, Mikkeli (<i>Kok.</i>)	Myllys Ahti, Rantasalmi
Kuntaosapuoli	Suomalainen Ritva, Savonlinna (<i>Sdp</i>)	Virtanen Hilikka, Sulkava
Kuntaosapuoli	Kuitunen Soile, Mikkeli (<i>Sdp</i>)	Orava Marita, Mikkeli
Kuntaosapuoli	Wessman Mauri, Rantasalmi (<i>Sdp</i>)	Kokkonen Heino, Rantasalmi
Kuntaosapuoli	Heikkilä Pekka, Mikkeli (<i>Vihr.</i>)	Pöntinen Minna, Mikkeli
Valtion viranomainen	Häkkinen Pekka, <i>Etelä-Savon ELY-keskus</i>	Kosunen Kirsi
Valtion viranomainen	Pulliainen Juha, <i>Etelä-Savon ELY-keskus</i>	Pölönen Kalevi
Valtion viranomainen	Lehtinen Ilpo, <i>Etelä-Savon ELY-keskus</i>	Kotro Jukka
Valtion viranomainen	Huttunen Tommi, <i>Pohjois-Savon ELY-keskus</i>	Järvinen Timo
Valtion viranomainen	Ruuska Matti, <i>Itä-Suomen aluehallintovirasto</i>	Kohonen Kirsi
Työmarkkina- ja elinkeinojärjestö	Rasola Nina, <i>Etelä-Savon Yrittäjät</i>	Tynkkynen Heikki
Työmarkkina- ja elinkeinojärjestö	Hämäläinen Heikki, <i>Etelä-Savon kauppakamari</i>	Lipsanen Satu
Työmarkkina- ja elinkeinojärjestö	Kallio Vesa, <i>MTK Etelä-Savo</i>	Paunonen Jouni
Työmarkkina- ja elinkeinojärjestö	Mäkitalo Ari, <i>AKAVA/Etelä-Savon aluetoimikunta</i>	Jussi-Pekka Nina
Työmarkkina- ja elinkeinojärjestö	Kokkola Kari, <i>SAK/Etelä-Savon aluepalvelukeskus</i>	Hakkarainen Sirpa
Työmarkkina- ja elinkeinojärjestö	Viljakainen Kaija, <i>STTK/Etelä-Savon aluetoimikunta</i>	Savolainen Kalevi
Asiantuntija	Häkkinen Maisa, <i>Etelä-Savon matkailuala</i>	-
Asiantuntija	Kuisma Miia, <i>Suomen Luonnonsuojeluliitto</i>	-

Asiantuntija	Liukko Tuukka, <i>EK</i>	-
Asiantuntija	Näätänen Esa, <i>Teknoliateollisuus Oy</i>	-
Asiantuntija	Seila Heikki, <i>Teollisuusliitto ry (entinen Puuliitto)</i>	-

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön puheenjohtajana toimi aluekehitysjohtaja Riitta Koskinen, varapuheenjohtajana kehittämispäällikkö Heli Gynther ja sihteerinä 10.11. asti ohjelmapäällikkö Pirjo Paananen ja tästä eteenpäin va. ohjelmapäällikkö Laura Kuismala.

Etelä-Savon maakuntaliiton edustajina maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristössä olivat lisäksi Tomi Heimonen, Jyrki Kuva, Anne Kokkonen, Eveliina Pekkanen, Marko Tantu ja Sanna Poutamo. Etelä-Savon ELY-keskuksesta sihteeristössä oli mukana Kirsi Kosunen, Kirsi Komppa, Esa Pekonen, Pia Pirskanen, Juha Pulliainen, Jarkko Rautio, Katriina Säisä ja Jukka Kotro. Lisäksi Pohjois-Savon ELY-keskusta edusti Timo Järvinen ja Metsäkeskus Etelä-Savo Antti Heikkilä.

Maakuntaliitto on toteuttanut välittävänä viranomaisena Suomen rakennerahasto-ohjelmaa 2014-2020 maakunnassa ja Itä- ja Pohjois-Suomen yhteistyössä. Maakuntaliitto on osoittanut rahoitusta maakuntaohjelman mukaisiin hankkeisiin ja seuraa hankkeiden vaikuttavuutta.

Etelä-Savo on saanut ohjelmasta yhteensä noin 177 miljoonaa euroa EU:n ja valtion rahoitusta vuosina 2014-2020. Maakunnalla on ollut vuosina 2019-2020 käytettävissä uutta myöntövaltuutta rakennerahasto-ohjelman hankkeisiin yhteensä 51,7 M€, josta 35,5 M€ EAKR+valtio ja 16,2 M€ ESR+valtio. Maakuntaliiton, ELY-keskuksen ja mahdollisten muiden viranomaisten myöntövaltuudet sovitaan rahoitussuunnitelmassa. MYR hyväksyi 19.10.2018 rahoitussuunnitelman vuosille 2019–2020.

Taulukko 18 EU-ohjelmakauden 2014-2020 rahoitetut hankkeet vuonna 2020.

Hankkeen nimi	Toteuttaja	EU+valtio
NANOTOMO -Laitte - Materiaalitutkimusympäristön kehittäminen	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	259 000
NANOTOMO - Nanotomografiamenetelmän hyödyntäminen materiaalitutkimuksessa	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	305 025
RoboSe –taimituotannon automaation kehittäminen	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	276 025
Juvan ja Mikkelin logistiikkakeskusten selvityshanke	Mikkelin kehitysyhtiö Miksei Oy	132 828
Digitalisaatiosta vipuvoimaa museokentälle - Alustajärjestelmän pilottihanke	Sodan ja rauhan keskus Muisti Oy	192 938
Memoriaali – Aineistojen digitaalisen vastaanoton, käytettävyyden ja verkkopalvelun kehittäminen Memory Campuksessa	Mikkelin kehitysyhtiö Miksei Oy	269 247
Älykkäiden sähköverkkojen simulointiympäristö	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	249 541
KuHa – Kuitulinjan kaasujen hallinta	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	349 050
GeoNaCu Saimaa - Anttolan luonnonkeskuksen, Ristin Astuvansalmen kalliotaidekeskuksen ja Saimaa Geoparkin kehittäminen	Mikkelin kehitysyhtiö Miksei Oy	623 046
Puu- ja hybridirakentamisen testilaboratorio	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	1 900 920
Luonnoneväistä elinvoimaa Etelä-Savoon – oppimisympäristö (investointiosio)	Etelä-Savon Koulutus Oy	250 275
Juvan keskustan kehittämishanke	Juvan kunta	118 152
Luonto-Saimaa - luontomatkailun kehittämisprojekti	Savonlinnan Hankekehitys Oy	848 545

Savonlinna Live EAKR	Savonlinnan Hankekehitys Oy	229 504
LähiLämpö - Lämmityssektorin hiilidioksidipäästöjen vähentäminen Etelä-Savossa	Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT	79 200
Mikkelin yrittäjyyden ekosysteemin kehittäminen – Mikkelin Entrepreneurial Ecosystem Development (MEED)	Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT	78 443
Etelä-Savon digitaalinen innovaatiokeskittymä	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	79 816
Saimaa Food & Tourism –kehittämislustan selvityshanke	Helsingin Yliopisto	140 495
Saimaa-ilmioilla elinvoimaa Järvi-Suomeen - Savonlinna Euroopan kulttuuripääkaupungiksi 2026	Savonlinnan kaupunki	1 080 000
Vihreän kullan kulttuuritien kehittämishanke	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	225 253
PuuPiHi – Puun pintahiiltoprosessin kehittäminen	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	165 628
BiBe - Biohiilen uudet käyttökohteet rakennusmateriaalina	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	200 002
Puusta hyvinvointi-innovaatioita	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	373 536
SairilaSIM -EcoSairila kiertotalouskeskusalustan simulointi	Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT	272 000
Biotalous ja Cleantech miniklusteri: vienti ja kansainvälistyminen	Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy	387 069
RAPURC- Rakennus- ja purkujätteiden uudelleenkäytön ja kierrätyksen parantaminen toimintamallien ja tiedonsiirron kehittämisen avulla	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	390 629
Blue Economy Mikkelin - Vesiosaamisen kansainvälistyminen	Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy	291 250
Kulttuurin neljäs vuosi 2022	Mikkelin kaupunki	480 000
Rebuild Business - yritysten toimintaympäristön häiriötilanteisiin varautuminen ja omistajanvaihdoksien toteuttaminen Etelä-Savon alueen elinvoiman säilyttämiseksi.	Itä-Savon Uusyrityskeskus ry	899 229
HUGGER -laiteprojekti	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	112 000
Mikkelin matkailukohteiden ja Saimaan saavutettavuuden parantaminen	Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy	203 200
YHTEENSÄ		11 461 846

 Tavoite: Maakuntaan tulee merkittävästi myös muuta kansallista ja EU:n kehittämis- ja investointirahoitusta ja yksityisiä investointeja.

Maakuntien omaehtoisen kehittämisen määräraha (MOKRA) on alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukemiseen tarkoitettua kansallista määrärahaa. Määräraha käytetään maakuntien liittojen päätösten mukaisesti hallituksen aluekehittämispäätöstä ja maakuntaohjelmien toimeenpanoa edistäviin kohteisiin. Rahoitus myönnetään pääsääntöisesti pienimuotoisiin elinvoimahankkeisiin, joilla vastataan koronaepidemian aiheuttamiin äkillisiin tarpeisiin sekä muihin rakennemuutostarpeisiin kunnissa. MOKRA-määrärahan suuruus oli 235 000, josta vuoden 2020 aikana myönnettiin rahoitusta kahden hankkeeseen yhteensä 58 161 €.

Taulukko 19 Rahoitetut MOKRA-hankkeet 2020.

Hankkeen nimi	Toteuttaja	MOKRA €
Yrittäjän tukiverkko	Etelä-Savon Yrittäjät ry.	34 161
Uusi risteilytuote Saimaalle ja Saaristomerelle	Etelä-Karjalan liitto	24 000
YHTEENSÄ		58 161

Lisäksi syksyllä 2020 alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukemisen määrärahaa täydennettiin alueelliseen selviytymissuunnitelmaan perustuvalla määrärahalla (AKKE) yhteensä 633 000 €. Määräraha tulee käyttää alueellisten selviytymissuunnitelmien toimeenpanoon koronakriisistä elpymistä ja uuden kasvun syntyä edistäviin toimenpiteisiin. Etelä-Savon alueelliseen koronaselviytymissuunnitelmaan perustuva rahoitushaku avattiin joulukuussa 2020. Myönteisiä AKKE-rahoituspäätöksiä ei ehditty tehdä vuoden 2020 aikana.

Etelä-Savon maakuntaliitto ja Varsinais-Suomen liitto toimivat lisäksi rahoittavina viranomaisina alueiden matkailuelinkeinon elpymistä edistävien hankkeiden osalta. Etelä-Savon maakuntaliitto vastaa Itä- ja Pohjois-Suomen alueelta rahoitettujen 12 hankkeen hallinnoinnista. Valtioneuvosto osoitti Alueiden matkailuelinkeinon elpymistä edistäviin hankkeisiin vuoden 2020 neljännessä lisätalousarviossa määrärahaa yhteensä 4 miljoonaa euroa. Koronapandemian negatiiviset vaikutukset matkailuelinkeinon ovat olleet merkittävät. Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti alueiden matkailuelinkeinon elpymistä koronakriisistä edistetään kehittämishankkeilla, joilla tuetaan alueiden mahdollisuuksia kehittää matkailua, vahvistaa matkailukehittämisen johtamista ja koordinoitua sekä tehostaa yhteistyötä kansallisen tason toimenpiteisiin. Hankkeiden toteutusaika päättyy vuoden 2021 lopussa.

Maakuntaliitto osallistui Kaakkois-Suomi – Venäjä ENI CBC -ohjelman toimeenpanoon ja hankkeiden arviointiin. Nykyisen ohjelman 2014-2020 hallintoviranomaisena toimii Etelä-Karjalan liitto. Vuonna 2020 järjestettiin ohjelman toimeenpanon osalta viimeinen hakukierros 6., josta rahoitettiin 9 hanketta kokonaisarvoltaan n. 5 milj. euroa. Ohjelmasta on rahoitettu 2014-2020 vuosina 60 hanketta ja hankerahoitus on ollut yhteensä n. 77,5 miljoonaa euroa, josta puolet on EU-rahoitusta ja toinen puoli Suomen ja Venäjän rahoitusosuutta. Isoista investointihankkeista (ns. LIP-hankkeet) Parikkalan rajanylitysaseman kehittäminen on ollut mukana Etelä-Savosta. Linkki ohjelman sivuille:

<https://www.sefrcbc.fi/fi/>

 Tavoite: EU:n tulevan rakennerahastoratkaisun sisältö, rahoitus ja sen alueellinen kohdentaminen sekä hallintojärjestelmä ovat Suomen, itä- ja Pohjois-Suomen ja Etelä-Savon kannalta mahdollisimman hyvät.

Vuosi 2020 oli maakuntaliitossa aktiivista valmistautumista ja vaikuttamista vuoden 2020 jälkeiseen EU-budjettikauteen. Etelä-Savon maakuntaliiton tavoitteena oli Itä- ja Pohjois-Suomen erityispiirteiden huomioon ottaminen ja riittävän koheesiorahoituksen turvaaminen näille alueille tulevalla EU:n ohjelmakaudella ja tavoitteessa on pysytty.

Maakuntaliitto osallistui tiiviisti EU:n alue- ja rakennepolittikan kansalliseen ohjelmatyöhön sekä kotimaiseen ja eurooppalaiseen edunvalvontatyöhön yhdessä muiden maakuntien, ministeriöiden (erityisesti TEM, EU4-jaosto sekä ohjelmavalmistelu kumppanuuselin), kansainvälisten kumppaneiden (erityisesti NSPA-alue) sekä maakunnan toimijoiden kanssa. Yhteistyö ohjelmavalmistelussa on ollut erityisen tiivistä Itä- ja Pohjois-Suomen alueelle nimetyssä valmisteluryhmässä. TEM:n toimeksiannosta maakuntaliitot ja Ely-keskukset valmistelivat esitystä rahoituksen alueellisesta kohdistamisesta Suomessa.

Maakuntaliitto on Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston apua käyttäen pitänyt yhteyttä EU-instituutioihin, ensisijaisesti Euroopan komissioon ja parlamenttiin koheesiopolitiikan kysymyksissä sekä muiden keskeisten politiikka-alojen seuraamisessa ja edunvalvonnassa. Liitto toimi muutoinkin aktiivisesti Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston kansainvälisessä verkostossa ja muilla kansainvälisen yhteistyön foorumeilla (mm.

kansallisessa älykkään erikoistumisen toimijaverkostossa) vahvistaen kumppanuusverkostoja ja etsien rahoitusmahdollisuuksia.

Vuonna 2020 uuden ohjelmakauden Interreg Kaakkois-Suomi – Venäjä 2021-2027 ohjelman valmistelu on alkanut ohjelmointiryhmän nimeämisellä ja työkokouksilla sekä sidosryhmien kuulemistilaisuuksilla. Etelä-Savon alueen edustajina uuden ohjelmakauden valmistelussa ohjelmointiryhmässä toimivat maakuntaliitolta kehittämispäällikkö Tomi Heimonen (varsinainen jäsen) ja kehittämispäällikkö Heli Gynther (varajäsen). Uuden ohjelmakauden hallintoviranomaisena jatkaa Etelä-Karjalan liitto. Ohjelma-alueen muodostavat Suomessa Etelä-Savo, Etelä-Karjala ja Kymenlaakso sekä Venäjältä Pietarin alue ja Leningrad Oblastin alue, ohjelmassa ei ole erikseen määriteltyjä muita toiminnallisia alueita, mutta erityismainintana Parikkalan seutu ja Karjalan tasavalta. Ohjelmasisällöt täsmentyvät vuonna 2021.

Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien Elinkeinot murroksessa (ELMO) -pilotti vahvisti maakuntien keskusteluuyhteyttä komission alue- ja kaupunkikehityksen pääosaston kanssa. Komissio nosti Itä- ja Pohjois-Suomen älykkään erikoistumisen ELMO-pilotin näkyviin mm. Suomen maaraportissaan. TEM on linjannut, että maakuntaliitot ovat älykkään erikoistumisen ennakkoehdon tarkoittama toimivaltainen taho älykkään erikoistumisen edistämiseksi ja sen kytkemisessä maakunnan muuhun kehittämiseen.

Tavoite: Elinvoimapolitiikan edellytyksiä vahvistetaan maakunnan sisäisessä ja ulkoisessa yhteistyössä.

Vuonna 2020 maakuntaliitto vahvisti elinvoimapolitiikan edellytyksiä toimimalla aktiivisesti erilaisissa alue- ja elinvoimapolitiikkaan liittyvissä alueellisissa, valtakunnallisissa ja kansainvälisissä yhteistyöverkostoissa, työryhmissä ja päätöksentekoon vaikuttamisessa. Vuonna 2020 Etelä-Savo toimi sekä Suomen maakuntien että Itä-Suomen maakuntien puheenjohtajana ja vastasi yhteistyöhön liittyvistä valmistelu- ja toimeenpanotehtävistä.

Elinvoimapolitiikan käytännön toimia vuonna 2020 oli mm. Etelä-Savon älykkään erikoistumisen (ÄES)-toiminta, ml. osallistuminen kansallisen ÄES-toimijaverkoston toimintaan. ÄES-toiminnalla on edistetty Itä- ja Pohjois-Suomen yhteisen ÄES-strategian toimeenpanoa valittujen yhteisten painopistealueiden osalta. Etelä-Savo on ollut mukana teemojen metsä, vesi, ruoka, kiertotalous ja biotalous yhteistyössä ja klustereiden muodostamisessa muiden Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa.

Etelä- Savo on myös ollut mukana NSPA (Northern Sparsely populated areas) yhteistyössä yhdessä Itä- ja Pohjois-Suomen, Pohjois-Ruotsin ja Pohjois-Norjan alueiden kanssa. NSPA-yhteistyössä on vuonna 2020 selvitetty ja edistetty pääomamarkkinoiden toimivuutta koskevia asioita. - Etelä-Savoon perustettiin vuonna 2020 Etelä-Savon pääomarahasto, jolla tuetaan alueen start-up yritystoimintaa.

Tavoite: Maakunnan asema elinvoimapolitiikassa vahvistuu hallitusohjelman linjausten pohjalta.

Vuonna 2020 maakuntaliitto osallistui ja vaikutti maakuntien elinvoimapolitiikkaan liittyvään valtakunnalliseen valmisteluun ja maakuntien yhteistyöhön, ml. aluekehityslainsäädännön uudistaminen.

Maakuntaliitto seurasi ja osallistui innovaatiotoimintojen ekosysteemisopimusten valmisteluun, johon yliopistokeskuskaupungit kuten Mikkeli pääsivät ensimmäistä kertaa

mukaan. Sopimuksen myötä valtio kohdentaa TKI-rahoitusta alueellisten ekosysteemien vahvistamiseen.

Maakuntaliitto seurasi ja osallistui sote-uudistuksen valmisteluun ja samanaikaisesti edisti valmiutta monialaisten maakuntien valmistelulle. Maakuntajohtaja osallistui parlamentaarisen työryhmän työskentelyyn, jonka tavoitteena oli valmistella selvitys aluehallinnon ja monialaisen maakunnan uudistamisesta. Monialainen maakunta käytännössä kokoaisi alueella erillään olevia elinvoimatehtäviä yhteen, mutta hallinnon uudistaminen tähän suuntaan ei ainakaan toistaiseksi etene.

Tavoite: Maakunnan fyysinen ja digitaalinen saavutettavuus on kilpailukykyinen.

Maakuntaliitto osallistui ja vaikutti aktiivisesti valmisteilla olevaan ensimmäiseen valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan yhteistyössä Itä-Suomen maakuntien kanssa. Maakuntajohtaja toimi Itä-Suomen maakuntien edustajana valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman yhteistyöryhmässä. Liikenteen edunvalvonnalla on edistetty maakunnan saavutettavuuden kannalta keskeisiä hankkeita, kuten Itärata Porvoo-Kouvola ja VT5 Hietanen-Hurus.

Maakuntaliitto laati selvityksen maakunnan tavoitteellisesta tietoliikenneverkosta ja on selvityksen pohjalta edistänyt tietoliikenneverkon rakentumista yhdessä kuntien ja muiden toimijoiden kanssa.

Maakunnan kehittäminen jatkui maakuntaohjelman ja maakuntakaavan linjauksin

Maakuntaliitto toteutti ja edisti maakuntastrategian tavoitteita ja sisältöjä yhteistyössä kuntien ja sidosryhmien kanssa prosesseissaan, joista keskeisimmät ovat maakuntaohjelma ja maakuntakaava. Niiden toteuttamista maakuntaliitto edisti omalta osaltaan mm. hankerahoitusta ohjaamalla, maakunnan yhteistyötä kokoamalla, yhteistyöhön maakunnan ulkopuolella osallistumalla sekä edunvalvonnan keinoin asioita edistäen ja resursseja vahvistaen.

Tavoite: Hyvinvoivat ihmiset ja ympäristö - Etelä-Savo on sujuvan arjen ja laadukkaan ympäristön maakunta

Arjen sujuvoittaminen

Etelä-Savon maakuntaliitto antoi lausuntoja kuntakaavoista ja osallistui niitä koskeviin lakisääteisiin viranomaisneuvotteluihin. Lisäksi maakuntaliitto osallistui maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti ELY-keskuksen ja kuntien välisiin kehittämiskeskusteluihin. Näissä kehittämiskeskusteluissa käsiteltiin laajalti kuntien kehityskuvaa, tulevia hankkeita ja maakuntastrategiaan liittyviä linjauksia.

Maakuntaliitto valmisteli yhdessä sidosryhmien kanssa maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnoksen ja asetti sen yleisesti kommentoitavaksi. Liikenteen edunvalvonnalla on edistetty maakunnan saavutettavuuden kannalta keskeisiä hankkeita. Maakuntaliitto on osallistunut aktiivisesti Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja kuntien vetämään seudulliseen liikennejärjestelmätyöhön.

Laadukas ympäristö

Etelä-Savon maakuntahallitus perusti kokouksessaan 20.4.2020 Etelä-Savon ilmasto-ryhmän. Ryhmän tarkoituksena on edistää ilmastotoimenpiteitä Etelä-Savossa. Ryhmään pyydettiin edustajia laajalti eri viranomais- ja sidosryhmätahoilta. Ilmastoryhmän puheenjohtajaksi valittiin maakuntahallituksen puheenjohtaja Jarkko Wuorinen. Ryhmän sihteerinä toimii Jaana Leppänen Etelä-Savon ELY-keskuksesta. Maakunnallinen ilmastoryhmä kokoontui vuonna 2020 kaksi kertaa. Etelä-Savon osoitti maakunnalliseen ilmastotyöhön sihteerin työpanosta sekä nimitti ilmastoryhmän tueksi ilmastoasiantuntijaryhmän, jonka jäsenet koostuvat alueen korkeakoulujen ja viranomaistahojen edustajista. Maakuntaliittoa ryhmässä edustaa ympäristöpäällikkö Sanna Poutamo. Ilmastoasiantuntijaryhmä käsitteli v. 2020 mm. Liikennejärjestelmäsuunnitelmaa, metsäohjelmaa, maakuntastrategiaa ja JTF –suunnitelmaa sekä Hiilivapaa Etelä-Savo hankkeen tuloksia. Ilmastohankkeita esiteltiin myös erillisessä webinaarissa sekä ilmastoryhmässä. Ilmastoasiat otettiin huomioon niin maakuntastrategiassa kuin maakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassakin.

Maakuntajohtaja osallistui maa- ja metsätalousministeriön asettaman Saimaannorppa ja kalastus työryhmän toimintaan. Työryhmän tehtävänä oli arvioida saimaannorppan suojelemiseksi asetettujen kalastuksenrajoittamistoimenpiteiden riittävyyttä ja vaikutuksia sekä laatia ehdotuksia kalastussäännösten kehittämiseksi. Maakuntaliitto järjesti alueen asukkaille ja muille kiinnostuneille kolme yleisötilaisuutta, joissa sai esittää mielipiteensä saimaannorppan suojelusta ja kalastusrahoituksista. Tilaisuuksiin osallistui noin 200 henkilöä. Lisäksi maakuntaliitto toteutti aiheesta avoimen kyselyn, johon tuli noin 1120 vastausta. Saimaannorppa ja kalastustyöryhmä luovutti raporttinsa maa- ja metsätalousministerille 21.1.2021.

Maakuntaliitto ylläpiti Etelä-Savon kulttuuriympäristötietokantaa ja edisti kulttuuriympäristöasioiden huomioon ottamista suunnittelussa mm. Lausunnoin, osallistumalla maakunnan kulttuuriympäristötyöryhmän toimintaan sekä alustuksin.

Etelä-Savon maakuntaliitossa hoidettiin Saimaan virkistysalueyhdistyksen hallinto kokonaisuudessaan. Saimaan virkistysalueyhdistys on Mikkelin ja Savonlinnan kaupungin sekä Puumalan kunnan perustama yhdistys, jonka tarkoituksena on ostaa ja ylläpitää ylikunnallisia virkistysalueita. Yhdistys omistaa mm. Rokansaaren virkistysalueen Puumalassa. Rokansaari on yksi Saimaa Geoparkin geokohteista, yhteistyötä tehtiin niin Saimaa Geoparkin kuin myös Etelä-Karjalan virkistysalueasäitiön kanssa. Maakuntaliitto on mukana Saimaa Geoparkin toiminnassa ja Saimaa Geopark yhdistyksen hallituksessa.

Osaavat ja hyvinvoivat ihmiset

Maakuntaliitto on toiminut aktiivisesti kansallisessa THL:n hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen verkostossa, organisoinut Itä- ja Keski-Suomen hyte-verkoston tapaamisen yhdessä Essoten kanssa sekä toiminut alueellisessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmässä mm. Maakuntastrategian päivittämisen osalta sekä alueellisen hyvinvointiohjelman seurannassa ja arvioinnissa.

Maakuntaliitto edisti ennakoivaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä rahoittamalla hankekokonaisuuksia liittyen uudenlaisiin hyvinvointipalveluihin.

Maakuntaliitto koordinoi maakunnallista Taikuhyye-verkostoa, joka toimii alueellisena kulttuurihyvinvoinnin verkostona ja osana kansallista Taikusydän-verkostoa. Maakuntaliitto on seurannut Kulttuurihyvinvointisuunnitelman toteutumista ja viestinyt

kulttuurihyvinvoinnin tilanteesta. Maakuntaliitto on organisoinut yhdessä verkoston muiden toimijoiden/hankkeiden kanssa kulttuurihyvinvointiwebinaarin.

Maakuntaliitto on koordinoinut, seurannut ja edistänyt Etelä-Savon osaamisstrategian 2018-2021 toimeenpanoa järjestämällä säännöllisesti koulutustoimijoiden foorumeja. Koulutustoimijoiden yhteistyön ja maakunnan koulutuksen koulutusmahdollisuuksien vetovoimaisuuden lisäämiseksi suunniteltiin ja käynnistettiin koulutustoimijoiden foorumissa strategian pohjalta vuoden 2019 aikana koulutustoimijoiden laaja yhteishanke; Koulutusportti - Etelä-Savon pito- ja vetovoiman vahvistaminen koulutusmaakuntana (ESR, 1.10.2020-31.12.2022).

Maakuntaliitto on edistänyt oppi- ja tutkimuslaitosten ja elinkeinoelämän yhteistyötä osaajatarpeeseen vastaamiseksi ja yhteensovittanut maakunnassa tehtävää osaamis- ja koulutustarpeiden ennakointi osana koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelua. Vuonna 2020 maakuntaliitto ennakoi yhdessä koulutuksen järjestäjien sekä työelämätoimijoiden kanssa tulevaisuuden osaamistarpeita mm. järjestämällä Etelä-Savon 1. osaamistarvefoorumin sekä kokoamalla tietopohjaa osaamisteemasta koulutussuunnitelun tueksi.

Kuntien yhteisen sopimuksen mukaisesti maakuntaliitosta käsin koordinoitiin työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) toimintaa Etelä-Savossa. TYP on kuntien, TE-toimiston ja Kelan yhteinen palveluverkosto, jossa toimijat yhdessä auttavat työnhakijoita työllistymään avoimille työmarkkinoille tai sijoittumaan palvelutarpeiden mukaisiin palveluihin työllistymisen edistämiseksi.

Yhteisöllinen maakunta

Maakuntaliitto vastasi vuonna 2020 maakunnallisen osallisuusohjelman valmistumisesta monialaisessa verkostoyhteistyössä. Maakuntaliitto organisoii osallisuusseminaarin yhdessä sidosryhmien kanssa. Seminaarissa julkistettiin maakunnallinen osallisuusohjelma ja maakunnallinen osallisuusmalli. Maakuntaliitto koordinoi osallisuusasiantuntijoista koostuvaa osallisuuspöytäverkostoa, jonka keskeinen tehtävä on vastata osallisuusohjelman seurannasta ja tukea toimeenpanoa.

Maakuntaliitto on kehittänyt vuoden 2020 aikana maakunnallisen järjestöneuvottelukunnan (YhES) toiminnan edellytyksiä osana omaa toimintaansa. Maakuntaliitto on luonut toimintaedellytykset maakunnallisen nuorisovaltuusto Esa-Manun toiminnalle. Hankerahoituksen avulla nuorten osallisuuden toimintamallia on kehitetty Etelä-Savon laajuudella myös paljon laajemmin kuin nuorisovaltuustotoiminnan kautta. Maakunnallinen nuorisovaltuusto, järjestöneuvottelukunta ja eläkeläisneuvottelukunta ovat osallistuneet aktiivisesti maakunnan kehittämistoimintaan. Maakuntaliitto on viestinyt osallisuusohjelmasta ja maakunnan osallisuustoiminnasta sekä osallisuussivujen että osallisuusblogin kautta.

Maakuntaliitto valmisteli yhteistyössä alueen kuntien kulttuurivastaavien kanssa kuntien kulttuuritoimintaa ja yhteistyötä kehittävän hankkeen, jolle haettiin ja saatiin erityisavusta Opetus- ja kulttuuriministeriöstä vuosille 2021-2022. Hankevalmistelun avulla maakuntaliitto tuki ja edisti osaltaan kulttuurin tulevaisuusohjelman toteuttamista ja jatkuvuutta.

Tavoite: Elinkeinoelämän kasvu ja kansainvälistyminen – Etelä-Savo kasvaa kansainvälisyydestä ja digitaalisuudesta

Vuosi 2020 on ollut poikkeuksellinen globaalien koronapandemian äkillisten, radikaalien ja epäsymmetristen vaikutusten osalta Etelä-Savon elinkeinoelämään. Tästäkin huolimatta alueen elinkeinoelämän kehittämistoimenpiteitä on kyetty viemään eteenpäin radikaalisti muuttuneessa toimintaympäristössä. Koronan vaikutukset Etelä-Savossa ovat olleet negatiivisimmat matkailun, ravintola, hotelli, kulttuuritapahtumien ja henkilökohtaisten sekä kuljetus palveluiden -toimialoilla. Kaupan toimialalla tilanne on ollut kaksijakoinen. Koronavaikutukset ovat olleet myös positiivisia esim. lisänneet vähittäiskaupan myyntiä ja kesämökkien kysyntää. Teollisuus on säästynyt koronan ensi-iskuilta, mutta teollisuuden osalta haasteet saattavat olla vielä edessä mahdollisen globaalien kysynnän hiipussa ja tilauskirjojen ohentuessa. Maakunnassa ELY-keskus, Business Finland, maakuntaliitto ja kunnat ovat toimenpiteillään ja korona-avustus rahoituksellaan lieventäneet koronan negatiivisia vaikutuksia ja edistäneet mahdollisuuksia uuden kasvun aikaansaamiseksi alueen elinkeinotoiminnalle.

Etelä-Savon elinkeinotoiminnan kilpailukykyä, kasvua ja kansainvälistymistä on vuonna 2020 monipuolisesti edistetty erilaisten hankkeiden avulla. Rahoitetuissa hankkeissa on edistetty mm. sukupolven ja omistajavaihdoksia, investointien saamista maakuntaan ns. invest in -toiminnalla, start-up ja teknologiayritysten kiertotalouden, digitaalisen alustatalouden liiketoimintamallien ja teknologian kehittämistä Mikkelin seudulla, mukana yrityksiä myös Savonlinnan ja Pieksämäen seuduilta. Lisäksi on edistetty maakunnan yritysten kansainvälistymistä mm. metsä-, biotalous- ja cleantechin osalta.

Business Finlandin kanssa on tehty yhteistyötä kansainvälisen osaamisen kasvattamisessa ja kansainvälisten investoriliidien saamisessa Etelä-Savoon (Invest in Finland – ohjelma).

Lisäksi on käynnistetty Lappeenrannan-Lahden teknillisen korkeakoulun (LUT) johdosta maakunnan älykkään erikoistumisen painopistealueita metsä-ruoka-vesi innovaatioalustoja ja klustereita tukevan yrittäjyyden ekosysteemin toiminnan ja haasteiden tarkastelu toimenpide-ehdotuksineen ekosysteemin kehittämiseksi. Mukana hankkeissa ovat EcoSairilan, Memory Campuksen, Kalevankankaan Active Life Lab – innovaatioalustat. Korona pandemian vuoksi Kiinan markkinoille suuntautuva elinkeinoelämän yhteistyöhanke jouduttiin keskeyttämään.

Maakuntaliitto on edistänyt metsä-ruoka-vesi -strategian mukaisia toimenpiteitä laajalaisesti. Metsä -teemassa on rahoitettu elinkeinoelämälähtöisiä hankkeita metsäteollisuuden tuotantoprosessien kestävä, laatua, tuottavuutta ja digitalisuutta lisääviä toimenpiteitä mm. hyödyntämällä mittaus- ja keinoälyteknologian sekä internetin mahdollisuuksia. Taimituotannon teollisia prosesseja on pyritty automatisoimaan kehittämällä uudenlaista robotiikkaa. Ruoka-teemassa on edistetty elinkeinolähtöisten verkostojen toimintaa ja teknologiaosaamisen nostamista. Vesi-teemassa on kehitetty vedenpuhdistuksesta syntyvien raaka-aineiden laadukasta ja tehokasta hyödyntämistä energian tuottamisessa erityisesti biokaasun tuottamisessa raaka-aineen ominaispiirteet ja mahdollisuudet hyödyntäen. Vesi-teemassa on edistetty EcoSairilan ympärille muodostavaa alueellista, kansallista ja kansainvälistä vesi-klusteroitumista ja vesiteknologian kehittämistä.

Maakuntaliitto on hallinnoinut vuonna 2016 lanseerattua D.O.Saimaa laatu- ja alkuperämerkkiä. Merkin tunnettuutta on kasvatettu rahoittamalla kehittämishanketta, jonka tavoitteena on uusien yritysten saaminen merkin piiriin, tuotteiden parempi näkyvyys sekä tuottajien tiiviimpi yhteistyö. D.O. Saimaa –merkin arvo ja arvostus on korona-ajassa jopa entisestään korostunut, kun lähiruoka, -tuotteet ja –palvelut ovat

kasvattaneet suosiotaan kotimaisten kuluttajien silmissä. Vastaavasti toki merkin kansainvälinen tunnettuus ja painoarvo on menettänyt merkitystään.

Maakuntaliitto laati selvityksen maakunnan tavoitteellisesta tietoliikenneverkosta ja on selvityksen pohjalta edistänyt tietoliikenneverkon rakentumista yhdessä kuntien ja muiden toimijoiden kanssa. Maakuntaliitto huolehti digituen alueellisesta koordinoinnista, mikä lisännyt kansalaisten tietoisuutta saatavilla olevista digituesta.

Tavoite: Matkailu ja vapaa-aika – Etelä-Savo kansainvälistää Saimaan matkailua

Vuonna 2020 maakuntaliitto edisti ja tuki Etelä-Savon matkailustrategian toteuttamista erityisesti rahoittamalla sitä tukevia kehittämishankkeita. Rahoitetuilla hankkeilla on mm. edistetty verkostomaista toimintaa, kehitetty matkailun tuotetarjontaa ja jakelukanavia, panostettu matkailumarkkinointiin sekä kehitetty vastuullista ruoka- ja luontomatkailua. Maakuntaliitto myös koollekutsui matkailutoimijoista muodostuvaa matkailutii-miä, joka on käynyt strategista keskustelua maakunnan matkailun kehittämisestä ja mahdollisista kehittämis- ja hankkeistamistarpeista.

Maakuntaliitto käynnisti yhteistyössä Etelä-Karjalan liiton kanssa Saimaan matkailustrategian laadinnan vuosille 2021-2025. Matkailustrategia tulee sisältämään myös molempien maakuntien omat kehittämislinjaukset, se laaditaan maakuntaohjelmakaudelle ja viimeistellään kevään 2021 aikana. Matkailustrategiaa taustoitti keväällä 2020 toteutettu matkailun tulevaisuustarkastelu, jonka toteutuksesta vastasivat maakuntaliiton ennakointiasiantuntijat.

Maakuntaliitto toimi aktiivisesti mm. LakeSaimaa yhdistyksessä, Lakeland yhteistyössä ja erilaisissa matkailun kehittämisen yhteistyöverkostoissa. Maakuntaliiton aloitteesta Itä-Suomen neuvottelukunta päätti joulukuussa 2020 perustaa ProLakeland -ryhmän edistämään Lakeland-alueen matkailun edunvalvontaa kansallisella ja myös kansainvälisellä tasolla. Ryhmän toiminta käynnistyy vuoden 2021 aikana.

Maakuntaliitto on edistänyt Saimaa-ilmiötä eli Euroopan kulttuuripääkaupunkitittelin hakemista ja saamista Savonlinnaan ja Itä-Suomeen vuodelle 2026. Maakuntaliitto toteutti yhteistyössä Savonlinnan kaupungin sekä Itä-Suomen maakuntaliittojen ja keskustaupunkien kanssa kehittämishankkeen, jolla toteutettiin osallistuminen kulttuuripääkaupunkihaun ensimmäiselle kierrokselle. Toisen vaiheen hakemista ja kulttuuriyhteistyön syvenemistä maakuntaliitto tuki rahoittamalla Savonlinnan kaupungin toteuttamaa kehittämishanketta.

Vapaa-ajan asumista ja monipaikkaista asumista maakuntaliitto on tukenut rahoittamalla kehittämishankkeita ja selvityksiä. Näillä on pyritty vahvistamaan maakunnan asemaa monipaikkaisen asumisen edelläkävijänä ja saamaan kokonaiskuvaa ilmiön merkittävydestä alueen kehitykselle.

Tavoite: Kestävä biotalous – Etelä-Savo synnyttää biotaloutteen uutta liiketoimintaa ja innovatiivisia, kestäviä toimintamalleja

Etelä-Savo 2030 -maakuntastrategia päivitettiin vuonna 2020 maakuntaliiton johdolla laajassa maakunnallisessa yhteistyössä. Strategian keskeisiä sisältöpainotuksia arvioitiin ja työstettiin teematyöpajoissa ja toukokuussa järjestetyssä webinaarissa. Maakunnallinen webinaari kokosi yhteen 130 eri alojen toimijaa. Osallistavassa prosessissa vahvistettiin yhteistä näkemystä myös biotalouden muuttuvasta toimintaympäristöstä ja kirkastettiin strategisia painopisteitä. Ruoka-teemaan lähtökohtia ja toimintaympäristöä

tarkasteltiin toukokuussa järjestetyssä ruoka-alan strategiatyöpajassa. Metsä-teeman osalta strategiset painotukset työstettiin vuonna 2020 maakuntastrategian kanssa samanaikaisesti valmistellun Etelä-Savon metsäohjelman 2021-2025 valmisteluprosessissa. Valmistelua ohjasi Etelä-Savon metsäneuvosto. Maakuntaliittoa neuvostossa edustivat ohjelmapäällikkö Jyrki Kuva ja ympäristöpäällikkö Sanna Poutamo.

Rakennusklusterin osajat Etelä-Savossa hankkeessa laadittiin vuonna 2020 maakunnan rakennusklusterin kehittämistoimenpiteiden tiekartta. Samalla perustettiin alueen rakentamistoimijat ja toimialan muut keskeiset sidosryhmät kokoava toimenpiteiden implementointiryhmä. Työryhmä kokoontui vuonna 2020 yhden kerran. Maakuntaliittoa edustavat työryhmässä ohjelmapäällikkö Jyrki Kuva ja kehittämisspäällikkö Tomi Heimonen.

Maakuntaliitto edisti ja tuki maakunnan strategisten kärkien – metsän, ruoan ja veden – tuotteistamista korkean lisäarvon biotaloustuotteiksi ja -palveluiksi. Liitto rahoitti muun muassa biokaasun tuotantoon ja jakeluun, puurakentamiseen ja puumateriaalin uusiin käyttömuotoihin sekä metsäpuiden kasvulliseen lisäykseen liittyvää tki-toimintaa. Maakunnan toimijoiden yhteistyötä ja uuden liiketoiminnan käynnistymistä vauhditettiin mm. Järvi-Suomen biokaasu ja Puurakentaminen Etelä-Savossa hankkeilla. Lisäksi kertomusvuonna rahoitettiin useampia rakennuspuutavaran lämpökäsittelyyn liittyviä tki-hankkeita.

Maakuntaliitto edisti ruokaklusterin kestävien toimintamallien syntymistä koko arvoketjun matkalla niin alkutuotannon, jalostuksen kuin kaupan ja logistiikan sektoreilla. Uutena avauksena käynnistyi Elintarvikeketjun ekoteollisuuden symbioosit – soveltuvuus Etelä-Savoon -pilottihanke. Hankkeessa selvitetään ruoantuotannon ja jalostuksen sekä jakelun ja kaupan siirtymistä bio- ja kiertotalouden mukaisiin ilmastoneutraaleihin, ekotehokkaisiin yritystoimintamalleihin.

Maakuntaliitto edisti metsään pohjautuvien tuotantoketjujen sivuvirtoja ja hävikkiä hyödyntävien kiertotalouskonseptien syntymistä rahoittamalla Puupakkausten ja puutuoteollisuuden sivuvirtojen kierrätysmahdollisuudet -hankkeen.

Maakuntaliitto tuki uusien teollisten biotalousinvestointien synnyttämistä Etelä-Savoon. Merkittävimpänä kohteena Teollisen puurakentamisen ja teknisen testauksen laboratorio -toimitilahanke.

Maakuntaliitto edisti uusiutuvaa energiantuotantoa ja vähähiiliseen yhteiskuntaan siirtymistä useilla rahoittamillaan kehittämishankkeilla. Kiinteän biopolttoaineen uusi toimitusratkaisu ja siirrettävät lämpökotit korvaamaan öljylämmitystä -hankkeen myötä saavutetaan päästöhyötyjä maakunnan omilla biomassavarannoilla.

Maakuntaliitto edisti puurakentamista tukemalla pilottirakennuskohteiden käynnistämistä ja alan toimijoiden yhteistyötä Puurakentaminen Etelä-Savossa hankkeella. Maakuntaliitto osallistui myös Etelä-Savon rakennusklusterin kehittämistoimenpiteiden implementointiryhmän työhön.

Tavoite: Älykäs erikoistuminen ja innovaatiot – Etelä-Savo luo ketteriä innovaatioita strategisilla kärkialoilla

Etelä-Savon Älykkään erikoistumisen strategiaa 2018-2021 (https://www.esavo.fi/re-sources/public/Kehittaminen/kehittamistoiminta/Osaaminen%20ja%20innovaatiot/se5111_esavo_aes_strategia_net.pdf) on edistetty Elinkeinot murroksessa

(ELMO2) - Etelä-Savon maakunnallinen toimeenpanohankkeen kautta. Työskentelyssä on keskitytty edistämään oman maakunnan metsä, ruoka ja vesi -kärkialojen teemoja laajasti erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomen Elinkeinot murroksessa –hankkeen yhteistyön kautta. Itä- ja Pohjois-Suomen Elinkeinot murroksessa –hanke on mahdollistanut konkreettisesti kaikkien alueen seitsemän maakunnan yhteistyönä erityisesti kehitys- ja innovaatioalustojen, klusterien sekä kansainvälisyyden teemoissa. Itä- ja Pohjois-Suomen alue erottuu yhteistyöverkostona edukseen Euroopan Unionissa, sillä alueella on yhteinen Älykkään erikoistumisen strategia (https://issuu.com/ip-suomi.elmo/docs/elmo-strategia_suomi_issuu). Itä- ja Pohjois-Suomen Elinkeinot murroksessa -hanke on luonut viestintään yhteisen verkkosivuston, jonne yhteistyöverkoston tuottamaa tietoa alueesta on koottu (<https://elmoenf.eu/fi/>).

Etelä-Savon keskeiset kehitys- ja Innovaatioalustat kuvattiin vuoden 2020 aikana yhdessä muiden Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa koottuun hakuportaaliin (https://elmoenf.eu/fi/innovaatioalustat_alueella/), jota täydennetään kunkin alueen toimijoiden osalta vielä vuoden 2021 aikana. Luodulla hakuportaalilla pystytään tekemään näkyväksi alueen keskeiset älykkään erikoistumisen strategiaan linkittyvät innovaatioalusta sekä yhteistyöverkostoissa klusterit. Etelä-Savon osalta innovaatioalustoina alustalla ovat kuvattuina Active Life Lab, EcoSairila, Luken kasvullisen lisäyksen teknologia-alusta, Memory Campus ja Kuitulaboratorio.

Metsä, vesi ja ruoka innovaatioiden edistämässä pureuduttiin edistämään Etelä-Savon alueella virallisten klusterien syntymistä olemassa olevia yhteistyöverkostoja - ja innovaatioalustoja hyödyntäen. Etelä-Savon kaikki kärkialat ovat edustettuina Itä- ja Pohjois-Suomen yhteistyössä edistettävissä klusteriteemoissa. Vesi-kärkialan klusterin muodostaminen lähti etenemään Itä- ja Pohjois-Suomen yhteistyöverkoston myötävaikutuksesta EcoSairilan innovaatioalustalle. Kehitystyötä tekee Mikkelin kehitysyritys Miksei Mikkelin EAKR-hankkeessa Blue Economy Mikkelin – Vesiosaamisen kansainvälistyminen -hanke (308384). Etelä-Savon ruoka-kärjen osalta alueellinen ELMO2-hanke järjesti vuoden 2020 aikana kolme alueellista ruoka-alan klusterityöpajaa, jonka perusteella Ekoneum ry lähti muodostamaan virallista klusteria Etelä-Savoon olemassa olevan yhteistyöverkoston voimin. Metsä-kärkialalle muodostettavan klusterin työ oli vielä vuoden 2020 osalta avoimena.

Itä- ja Pohjois-Suomen Elinkeinot murroksessa -hanke on edistänyt yhteistä älykkään erikoistumisen strategiaa muun muassa järjestämällä alueen yrityksille, TKI-toimijoille ja innovaatioekosysteemeille verkostoitumistilaisuuksia sekä webinaareja klusterien toimintaan, rahoitusmahdollisuuksiin sekä kansainvälisiin yhteistyöverkostoihin liittyen. Vuoden 2020 aikana Itä- ja Pohjois-Suomen Elinkeinot murroksessa -hanke järjesti yhteensä 24 tilaisuutta (2 konferenssia sekä 22 webinaari), jotka tavoittivat yli 1250 osallistujaa.

Kansainvälisissä hankehauissa Etelä-Savon maakuntaliitto edistää alueen toimijoiden hankerahoituksen saamista antamalla lausuntoja hankehakemuksissa suunniteltujen toimintojen linkittymisellä alueen älykkään erikoistumisen strategiaan piiriin.

 Tavoite: Maakunnan näkyvyys lisääntyy, edun ajaminen on tuloksellista ja yhteistyö on sujuvaa ja vaikuttavaa

Vuonna 2020 korona-pandemian seurauksena yhteistyön edunvalvonnan ja viestinnän muodot muuttuivat lennosta etäkokouksiksi, teams-viestinnäksi ja sähköiseksi yhteydenpidoksi. Sähköinen verkostotyöskentely on erilaista kuin kasvotusten tapaamiset, mutta toi vuoden mittaan uudenlaisia työskentelymalleja maakuntaliiton prosesseihin.

Mm. maakuntaliitossa käynnissä olleiden prosessien vuorovaikutus toteutettiin webinaarein ja työpajoin sähköisissä ympäristöissä.

Maakunnan omaa viestintää tehtiin vuonna 2020 aktiivisesti. Kohderyhmiä olivat luottamushenkilöt, jäsenkunnat, kuntayhtymät, rahoittajaviranomaiset ja maakunnan kehittäjäorganisaatiot, valtionhallinto, tiedotusvälineet sekä maakunnan yritykset ja asukkaat. Viestinnän osalta sähköiset välineet, kuten twitter, facebook, sähköinen uutiskirje Jousi sekä sähköiset tiedotteet ovat olleet viestinnän välineitä ja aiemminkin, mutta niiden rooli viestinnässä korostui koronavuonna.

Vuoden 2020 maakuntaliiton viestinnän ilme uudistettiin. Uuden ilmeen lisäksi maakuntaliiton kotisivut, viestintäaineistot ja asiakirjat päivitettiin saavutettavaan muotoon.

Etelä-Savon maakuntaliiton keskeiset edunvalvontavoitteet ovat edenneet hyvin. Etelä-Savon maakuntaliiton toiminta-alue on säilymässä yhtenäisenä, koko itäisen Suomen raideyhteyksien kehittäminen on myötätuulussa, Euroopan kulttuuripääkaupunkihanke, Saimaa-ilmiö, on edennyt ratkaisevalle valintakierrokselle, yhteistyö Etelä-Savon hyvinvointialueen valmistelussa on vahvistunut ja uuden EU-ohjelmakauden valmistelussa ovat maakuntaliiton tavoitteet otettu huomioon.

Etelä-Savon maakuntaliitto palkitsi edellisvuosien tapaan Etelä-Savon parhaat –tunnustuksella yhteishengen, identiteetin ja imagon rakentajia, jotka tuovat maakuntaamme esille positiivisessa mielessä. Vuosi 2020 oli Etelä-Savon parhaiden juhlatuosi, sillä palkinnon saajat valittiin kymmenennen kerran. Palkinto on jaettu vuosittain kolmen saajan kesken. Palkinnon saajia on nyt yhteensä 30, 13 henkilöä ja 17 yhteisöä.

Maakuntajohtaja Pentti Mäkinen toimi vuonna 2020 Suomen maakuntajohtajat ry:n hallituksen puheenjohtajana. Lisäksi Etelä-Savon maakuntaliitto oli maakuntaliittojen aluekehitys-, aluesuunnittelu-, hallinto ja viestintäverkostojen puheenjohtajamaakunta. Ryhmät kokoontuivat omin etäkokouksin ja lisäksi Etelä-Savon maakuntaliitto järjesti verkostojen yhteisen teams-kokouspäivän lokakuussa.

Etelä-Savon maakuntaliitto toimi vuonna 2020 lisäksi Itä-Suomen neuvottelukunnan ja Itä-Suomen yhteistoiminta-alueen työvaliokunnan puheenjohtajamaakuntana. Myös nämä yhteistyöfoorumit toimivat vuonna 2020 pääsääntöisesti etäyhteyksin. Itä-Suomen neuvottelukunta kokoontui vuonna 2020 kaksi kertaa. Samoin järjestettiin kahdesti Itä- ja Pohjois-Suomen neuvottelukuntien yhteiskokoukset. Lisäksi Itä- ja Pohjois-Suomen huippukokous oli lokakuussa verkkoseminaarina.

Etelä-Savon valtuuskunta kokoontui helmikuulla Helsingissä. Samassa yhteydessä toteutettiin yhdessä Pohjois-Savon kanssa talviseminaari yhteisellä Saimaa-ilmiö-temalla. Samalla teemalla kokoonnuttiin myös St. Michel-raveihin sidosryhmätapaamiseen korona-aaltojen välissä heinäkuussa. Sen sijaan jo perinteiseksi muodostunut Päämajasymposium peruttiin koronapandemian vuoksi kokonaan kesältä 2020.

Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen

Taulukko 20 Maakuntaliiton käyttötalouden toteutuminen 2020 (1000€).

Käyttötalouden kokonaismenot ja tulot	TA 2020	TP 2020	Poikkeama
Luottamushenkilöhallinto			
110 Valtuusto ja hallitus			
Toimintatulot	2 450	2 450	
Toimintamenot	-574	-471	103
	1 876	1 979	103
130 Tarkastustoimi			
Toimintatulot			
Toimintamenot	-19	-15	4
	-19	-15	4
140 Osallisuustoiminta			
Toimintatulot			
Toimintamenot	-11	-4	6
	-11	-4	6
Luottamushenkilöhallinto yht.			
Toimintatuotot	2 450	2 450	
Toimintakulut	-603	-490	113
	1 847	1 960	113
Virasto / Maakunnan kehittäminen ja suunnittelu			
210 Hallinto- ja kehittämissyksikkö			
Toimintatulot	36	32	-4
Toimintamenot	-723	-706	17
	-687	-675	13
215 Hallinto matkailuelinkeinon tukeminen			
Toimintatulot			
Toimintamenot		-4	-4
		-4	-4
216 Hallinto alueellinen selviytymissuunnitelma			
Toimintatulot			
Toimintamenot		-1	-1
		-1	-1
240 Aluesuunnitteluyksikkö			
Toimintatulot		0	0
Toimintamenot	-358	-326	32
	-358	-326	32
250 Aluekehitysyksikkö			
Toimintatulot		1	1
Toimintamenot	-578	-549	29
	-578	-548	30

260 Maakuntajohtajan esikunta

Toimintatulot			
Toimintamenot	-129	-123	6
	-129	-123	6

Virasto / Maakunnan kehittäminen ja suunnittelu yht.

Toimintatuotot	36	32	-4
Toimintakulut	-1 788	-1 709	79
	-1 752	-1 677	75

Hankkeet

Toimintatuotot	942	913	-29
Toimintakulut	-1 136	-983	153
Netto = sitovuustaso	-194	-70	124

Toimintatuotot yhteensä	3 428	3 395	-33
Toimintakulut yhteensä	-3 527	-3 182	345
* Erotus	-100	213	312

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Taulukko 21 Maakuntaliiton tuloslaskelmaosan toteutuminen 2020 (€).

<i>hankkeet nettoperusteisina</i>	TA 2020	TA 2020 ks	TA muutos	TP 2020	Poikkeama
Toimintatulot/käyttötalouden tuloarvio	2 485 600	2 485 600		2 481 956	-3 644
Toimintamenot/ käyttötalouden määräraha	-2 585 300	-2 585 300		-2 269 420	315 880
Toimintakate	-99 700	-99 700		212 536	312 236
Rahoitustulot ja -menot					
Rahoitustulot				35 015	35 015
Rahoitusmenot	-300	-300		-136	164
Vuosikate	-100 000	-100 000		247 414	347 414
Poistot					
Satunnaiset tulot ja menot					
Tilikauden tulos	-100 000	-100 000		247 414	347 414

Taulukossa mukana Talousarvio 2020 ja Talousarvio 2020 käyttösunnitelman mukaisesti. Näiden välillä ei tapahtunut kokonaisuudessa muutosta.

Etelä-Savon maakuntaliiton hankkeiden osalta määräraha ja tuloarvio otetaan maakuntavaltuuston hyväksymään talousarvioon nettomääräisenä. Talousarvio sitoo maakuntahallitusta toimintatulojen ja menojen sekä rahoitustulojen ja -menojen tasolla.

OSA 3: TILINPÄÄTÖSLASKEL- MAT

Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2019
Toimintatuotot		
Myyntituotot	2 675 999,04	2 639 826,55
Tuet ja avustukset	718 729,70	1 695 417,62
Toimintatuotot yht.	3 394 728,74	4 335 244,17
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 863 679,38	-1 733 553,98
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-385 681,21	-364 073,00
Muut henkilösivukulut	-38 876,02	-25 943,09
Palvelujen ostot	-665 514,92	-1 766 806,98
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-62 163,29	-82 200,55
Muut toimintakulut	-166 278,22	-269 297,69
Toimintakulut yht.	-3 182 193,04	-4 241 875,29
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	212 535,70	93 368,88
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	102,56	57,69
Muut rahoitustuotot	34 912,04	17 159,05
Korkokulut	-131,02	-44,59
Muut rahoituskulut	-5,00	-22,50
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	34 878,58	17 149,65
VUOSIKATE	247 414,28	110 518,53
TILIKAUDEN TULOS	247 414,28	110 518,53
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	247 414,28	110 518,53

Toteumavertailu

Luottamushenkilöhallinto	Talousarvio	Muutos / KS	Käyttösuunnitelma	Toteutuma 1-12/2020	Poikkeama KS /TOT	Käyttö %
Toimintatuotot						
Myyntituotot	2 449 600		2 449 600	2 449 600,00	0,00	100,0
Toimintatuotot yht.	2 449 600		2 449 600	2 449 600,00	0,00	100,0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-225 800	-100	-225 900	-230 112,33	4 212,33	101,9
Palvelujen ostot	-264 900	-41 300	-306 200	-209 613,57	-96 586,43	68,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20 600	-5 200	-25 800	-15 785,57	-10 014,43	61,2
Muut toimintakulut	-56 300	11 300	-45 000	-34 385,21	-10 614,79	76,4
Toimintakulut yht.	-567 600	-35 300	-602 900	-489 896,68	-113 003,32	81,3
TILIKAUDEN TULOS	1 882 000	-35 300	1 846 700	1 959 703,32	-113 003,32	106,1

Virasto	Talousarvio	Muutos / KS	Käyttösuunnitelma	Toteutuma 1-12/2020	Poikkeama KS /TOT	Käyttö %
Toimintatuotot						
Myyntituotot	29 000		29 000	24 910,22	4 089,78	85,9
Tuet ja avustukset	7 000		7 000	7 445,95	-445,95	106,4
Toimintatuotot yht.	36 000		36 000	32 356,17	3 643,83	89,9
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-1 295 100	-1 500	-1 296 600	-1 310 789,49	14 189,49	101,1
Palvelujen ostot	-326 500	-5 300	-331 800	-267 412,34	-64 387,66	80,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-55 400	-400	-55 800	-36 489,60	-19 310,40	65,4
Muut toimintakulut	-104 400	400	-104 000	-94 680,13	-9 319,87	91,0
Toimintakulut yht.	-1 781 400	-6 800	-1 788 200	-1 709 371,56	-78 828,44	95,6
TILIKAUDEN TULOS	-1 745 400	-6 800	-1 752 200	-1 677 015,39	-75 184,61	95,7

Hankkeet	Talousarvio	Muutos / KS	Käyttösuunnitelma	Toteutuma 1-12/2020	Poikkeama KS /TOT	Käyttö %
Toimintatuotot						
Myyntituotot	130 500	96 500	227 000	201 488,82	25 511,18	88,8
Tuet ja avustukset	555 000	160 100	715 100	711 283,75	3 816,25	99,5
Toimintatuotot yht.	685 500	256 600	942 100	912 772,57	29 327,43	96,9
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-642 000	-98 700	-740 700	-747 334,79	6 634,79	100,9
Palvelujen ostot	-224 300	-104 300	-328 600	-188 489,01	-140 110,99	57,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 500	-11 600	-27 100	-9 888,12	-17 211,88	36,5
Muut toimintakulut	-40 000	100	-39 900	-37 212,88	-2 687,12	93,3
Toimintakulut yht.	-921 800	-214 500	-1 136 300	-982 924,80	-153 375,20	86,5
TILIKAUDEN TULOS	-236 300	42 100	-194 200	-70 152,23	-124 047,77	36,1

Yhteensä	Talousarvio	Muutos / KS	Käyttösuunnitelma	Toteutuma 1-12/2020	Poikkeama KS /TOT	Käyttö %
Toimintatuotot						
Myyntituotot	2 609 100	96 500	2 705 600	2 675 999,04	29 600,96	98,9
Tuet ja avustukset	562 000	160 100	722 100	718 729,70	3 370,30	99,5
Toimintatuotot yht.	3 171 100	256 600	3 427 700	3 394 728,74	32 971,26	99,0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-2 162 900	-100 300	-2 263 200	-2 288 236,61	25 036,61	101,1
Palvelujen ostot	-815 700	-150 900	-966 600	-665 514,92	-301 085,08	68,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-91 500	-17 200	-108 700	-62 163,29	-46 536,71	57,2
Muut toimintakulut	-200 700	11 800	-188 900	-166 278,22	-22 621,78	88,0
Toimintakulut yht.	-3 270 800	-256 600	-3 527 400	-3 182 193,04	-345 206,96	90,2
Rahoitustuotot ja kulut	-300		-300	34 878,58	-35 178,58	11626,2
TILIKAUDEN TULOS	-100 000	0	-100 000	247 414,28	-347 414,28	-247,4

Rahoituslaskelma

	2020	2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	247 414,28	110 518,53
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät		
Investointien rahavirta		
Investointimenot		-60 040,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		
Toiminnan ja investointien rahavirta	247 414,28	50 478,53
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	60 268,38	1 063 224,40
Korottomien velkojen muutos	-34 694,28	-910 281,13
Rahoituksen rahavirta	25 574,10	152 943,27
Rahavarojen muutos	272 988,38	203 421,80
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 352 987,52	1 079 999,14
Rahavarat 1.1.	1 079 999,14	876 577,34
	272 988,38	203 421,80

Rahoitusosan toteutuma	TA 2020 1 000 €	KS 2020 1 000 €	TP 2020 1 000 €	Poikkeama 1 000 €
Toiminta ja investoinnit				
Toiminnan rahavirta	-100	-100	247	347
Vuosikate +/-	-100	-100	247	347
Satunnaiset erät, netto +/-				
Tulorahoituksen korjauserät				
Investointien rahavirta				
Investointimenot				
Rahoitusosuudet investointime-				
noin				
Pysyvien vastaavien hyödykkei-				
den luovutustulot				
Toiminta ja investoinnit, netto	-100	-100	247	347
Rahoitustoiminta				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos			60	60
Korottomien velkojen muutos +/-			-35	-35
Rahoituksen rahavirta	0	0	26	26
Rahavarojen muutos	-100	-100	273	373

Tase

	31.12.2020	31.12.2019
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	70 824,74	70 784,74
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
1. Valtion toimeksiannot	8 660 373,07	4 436 519,57
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
II Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
3. Muut saamiset	328 950,66	376 319,49
4. Siirtosaamiset	11 560,03	24 459,58
Lyhytaikaiset saamiset	340 510,69	400 779,07
IV Rahat ja pankkisaamiset	1 352 987,52	1 079 999,14
VASTAAVAA YHTEENSÄ	10 424 696,02	5 988 122,52
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma		
	87 909,27	87 909,27
III Muut omat rahastot		
IV Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	817 712,94	707 194,41
V Tilikauden yli/alijäämä	247 414,28	110 518,53
C PAKOLLISET VARAUKSET		
2. Muut pakolliset varaukset		
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
1. Valtion toimeksiannot	8 660 373,07	4 436 519,57
E VIERAS PÄÄOMA		
II Lyhytaikainen		
6. Ostovelat	67 793,27	93 222,00
7. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	55 226,54	46 841,18
8. Siirtovelat	488 266,65	505 917,56
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	10 424 696,02	5 988 122,52

OSA 4: TILINPÄÄTÖKSEN LII- TETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Liitetieto 1

Sijoitusten arvostus:

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenuun.

Rahoitusomaisuuden arvostus:

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Liitetieto 4

Maakunta- ja soteuudistuksen esivalmisteluvaiheen koordinaatio ja johtaminen oli maakuntaliittojen vastuulla. Valtio rahoitti uudistusta osoittamalla rahoitusta maakuntien liitoille. Vuosien 2019 ja 2020 väliseen vertailuun vaikuttaa uudistuksen valmistelun päättyminen keväällä vuonna 2019.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liitetieto 6

	2020	2019
Toimintatuotot tehtäväalueittain		
Luottamushenkilöhallinto	2 449 600,00	2 457 750,00
Virasto / Maakunnan kehittäminen ja suunnittelu	32 356,17	44 685,11
Hankkeet	912 772,57	1 832 809,06
Toimintatuotot yhteensä	3 394 728,74	4 335 244,17
Toimintakulut tehtäväalueittain		
Luottamushenkilöhallinto	-489 896,68	-492 941,81
Virasto / Maakunnan kehittäminen ja suunnittelu	-1 709 371,56	-1 683 992,43
Hankkeet	-982 924,80	-2 064 941,05
Toimintakulut yhteensä	-3 182 193,04	-4 241 875,29

Hankkeiden toteutumat	Toiminta-	Toiminta-	Netto	Toiminta-	Toiminta-	Netto
	tuotot	kulut		tuotot	kulut	
	TP 2020	TP 2020	TP 2020	TA 2020	TA 2020	TA 2020
Rakennerahasto 2014-2020 Tekninen tuki, EAKR	190 470	-205 082	-14 611	140 000	-217 000	-77 000
Savon Säätiö		-33	-33			
Esavoennakoi 360° -E-Savon ennakkointi 2019-22	135 048	-152 616	-17 568	131 500	-164 400	-32 900
Savon historia digitointi	6 125	-8 750	-2 625	11 000	-15 600	-4 600
Maakuntaudistus	19 452		19 452			0
Elinkeinot murroksessa ELMO II	53 700	-67 332	-13 631	56 700	-81 000	-24 300
SLN Euroopan kulttuuripääkaupungiksi 2026	273 163	-279 301	-6 138	300 000	-310 000	-10 000
E=mc ² -Nuorten osallisuudesta energiaa	86 394	-88 495	-2 101	118 100	-135 000	-16 900
Järjestöjen ääni mukaan maakunnan kehittämiseen	27 036	-38 763	-11 727	32 800	-47 300	-14 500
Digituen alueellinen kordinaatio	34 331	-56 255	-21 925	53 600	-66 600	-13 000
TYP-toiminta	67 998	-68 014	-16	73 500	-73 500	0
E-savon tavoitteellinen tietoverkko	10 937	-8 096	2 841	24 900	-25 900	-1 000
Digituki hankkeen toinen vaihe	8 117	-10 188	-2 071			
YHTEENSÄ	912 773	-982 924	-70 152	942 100	-1 136 300	-194 200

Liitetieto 9

Palvelujen ostot	2020	2019
Muiden palvelujen ostot	-665 512,60	-1 766 869,98
Palvelujen ostot yhteensä	-665 512,60	-1 766 869,98

Liitetieto 11

Suunnitelman mukaiset poistot (Maakuntavaltuusto 15.11.1996 § 21)

Hyödykeryhmä	poistoaika	poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet		
* Aineettomat oikeudet	5 v	
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto		
* atk-laitteet	3 v	30 % jäännösarvopoisto
* muut laitteet ja kalusteet	3 v	30 % jäännösarvopoisto
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	

Maakuntavaltuusto on 10.11.2008 § 19 hyväksynyt käyttöomaisuuden pienhankintarajaksi 15 000 euroa.

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 19

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	2020	2019
Osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	70 824,74	10 784,74
Lisäykset	0,00	60 040,00
Hankintameno 31.12.	70 824,74	70 824,74
Kirjanpitoarvo 31.12.	70 824,74	70 824,74

Valtion toimeksiantojen varat

	2020	2019
Matkailun elpymishankkeet	1 465 581,51	
Maakunnan omaehtoisen kehittämisen määräraha	234 988,71	
Alueellinen selviytymissuunnitelma	633 000,00	
Maakunnan kehittämisraha ja AIKO-raha	62 991,52	97 346,52
Euroopan aluekehitysrahasto 2014- Maakunta- ja soteuudistus / avustus	6 263 811,33	2 802 951,50
	0,00	1 536 221,55
Valtion toimeksiantojen varat yhteensä	8 660 373,07	4 436 519,57

Liitetieto 24

Saamiset

	2020	2019
Lyhytaikaiset		
Saamiset valtiolta, ALV	11 239,45	32 354,21
Tulojäämät		
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	8 938,72	7 694,46
Maakunnan kehittämisraha ja AIKO-raha	20 939,06	11 336,64
EU-tuet ja avustukset	284 168,04	266 982,11
VM, valtiontuki/maakuntauudistus	0,00	49 050,33
Muut projektien saamiset	1 493,78	5 048,93
Muut saamiset	2 171,61	3 852,81
Menoennakot	11 560,03	24 459,58
Saamiset yhteensä	340 510,69	400 779,07

Liitetieto 23

Saamiset jäsenkunnilta ja jäsenkuntien konserneihin kuuluvilta yhteisöiltä (sisältyvät yllä lueteltuihin saamisiin)

	2020	2019
Lyhytaikaiset		
Jäsenkunnilta		
Muut saamiset, tulojäämät	0,00	0,00
Siirtosaamiset, ennakkomenot	1 493,78	0,00
Jäsenkunnilta yhteensä	1 493,78	0,00
Jäsenkuntien konserneihin kuuluvilta yhteisöiltä		
Muut saamiset, tulojäämät	0,00	0,00
Jäsenkuntien konserneihin kuuluvilta yhteisöiltä yht.	0,00	0,00

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 25

Oman pääoman erittely

	2020	2019
Peruspääoma 1.1.	87 909,27	87 909,27
Peruspääoma 31.12.	87 909,27	87 909,27
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	817 712,94	707 194,41
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	817 712,94	707 194,41
Tilikauden yli/alijäämä	247 414,28	110 518,53
Oma pääoma yhteensä	1 153 036,49	905 622,21

Peruspääoman jakautuminen jäsenkuntien kesken 31.12.2019

Kunta	Veroäyrit -94, 1000 kpl	Osuus pe- ruspää- omaan, €	Osuus, %
Enonkoski	92 483	959,24	1,0912
Heinävesi	240 837	2 497,98	2,8415
Hirvensalmi	114 616	1 188,81	1,3523
Joroinen	287 012	2 976,91	3,3863
Juva	375 888	3 898,74	4,4350
Kangasniemi	301 383	3 125,97	3,5559
Mikkeli	2 800 776	29 049,85	33,0453
Mäntyharju	363 473	3 769,97	4,2885
Pertunmaa	97 544	1 011,73	1,1509
Pieksämäki	1 169 118	12 126,18	13,7940
Puumala	154 044	1 597,76	1,8175
Rantasalmi	209 377	2 171,67	2,4704
Savonlinna	2 095 441	21 734,07	24,7233
Sulkava	173 582	1 800,41	2,0480
YHTEENSÄ	8 475 574	87 909,27	100,00

Liitetieto 30

Velat jäsenkunnille ja jäsenkuntien konserneihin kuuluville yhteisöille

	2020	2019
Lyhytaikaiset		
Jäsenkunnille		
Siirtovelat		20 757,48
Muut siirtovelat		
Ostovelat		290,00
Jäsenkunnille yhteensä	0,00	21 047,48
Jäsenkuntien konserneihin kuuluville yhteisöille		
Siirtovelat	12 000,00	0,00
Muut siirtovelat	0,00	0,00
Ostovelat	2 589,18	10 734,99
Jäsenkuntien konserneihin kuuluville yhteisöille yht.	14 589,18	10 734,99

Liitetieto 33

Siirtovelat

	2020	2019
Lyhytaikaiset		
Lomapalkkavelka sivukuluineen	305 862,11	311 670,46
Muut palkkajaksotukset (kertakorv.1/2019)		
Henkilösivukulut	44 942,03	39 823,11
Saadut ennakot	137 462,51	154 423,99
Muut menojäämät		
Siirtovelat yhteensä	488 266,65	505 917,56

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liitetieto 38

Leasingvastuut

	2020	2019
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 776,00	18 265,00
Myöhemmin maksettavat	4 884,00	200,00
Leasingvastuut yhteensä	6 660,00	18 465,00

Vuokravastuut

Seuraavalla tilikaudella maksettavat	60 987,00	71 598,00
Myöhemmin maksettavat	0	0,00
Vuokravastuut yhteensä	60 987,00	71 598,00

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

Liitetieto 42

Henkilöstön lukumäärä

	31.12.2020	31.12.2019
Luottamushenkilöhallinto	1	1
Virasto / Maakunnan kehittäminen ja suunnittelu	21	19
Hankkeet	10	12
Henkilöstö yhteensä	32	32
joista virka-, työ- tai perhevapaalla	2	1
joista määräaikaisia	8	7

Liitetieto 44

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetty luottamushenkilömaksut

	2020	2019
Keskusta, Etelä-Savon piiri	2 988,85	1 771,40
Keskusta, Itä-Savon piiri	2 197,00	1 586,00
Kaakkois-Suomen Kokoomus ry	2 294,90	1 383,80
Kaakkois-Suomen Sosialidemokraatit ry	3 985,93	2 374,05
Perussuomalaiset, Etelä-Savon piiri	422,65	255,02
Kaakkois-Suomen Vasemmistoliitto	46,00	42,50
Kaakkois-Suomen Vihreät ry	257,40	384,20
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	12 192,73	7 796,97

Liitetieto 45

Tilintarkastajan palkkiot

	2020	2019
Oy Audiator Ab / BDO Audiator oy		
Lakisääteinen tilintarkastus	4 176,00	3 764,00
Hanketarkastukset	1 638,00	3 012,70
Tilintarkastajan palkkiot yhteensä	5 814,00	6 776,70

Mikkeli 29.1.2021

[Allekirjoitetaan sähköisesti. Allekirjoitustiedot viimeisellä sivulla]

Anne Perälä

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus

Mikkelissä 22.2.2021

[Allekirjoitetaan sähköisesti. Allekirjoitustiedot viimeisellä sivulla]

Maakuntahallitus

Tilinpäätösmerkintä

Tarkastuksesta on annettu kertomus.

Mikkelissä 3.3.2021

[Allekirjoitetaan sähköisesti. Allekirjoitustiedot viimeisellä sivulla]

BDO Audiator Oy
Aki Rusanen JHT,HT

LUETTELOT JA SELVITYKSET

Luettelo kirjanpitokirjoista

1.	Kassakirja	Sidottuna paperilla
2.	Päiväkirja	Sähköinen tallennus (kahdella tallennusmedialla)
3.	Pääkirja	Sähköinen tallennus (kahdella tallennusmedialla)
4.	Tasekirja	Sidottuna paperilla
5.	Ostolaskujen toimittajaluettelo	Sähköinen tallennus (kahdella tallennusmedialla)
6.	Ostolaskupäiväkirja	Sähköinen tallennus (kahdella tallennusmedialla)
7.	Palkkakortit	Paperilla
8.	Matkalaskupäiväkirja	Sähköinen tallennus (kahdella tallennusmedialla)
9.	Varmentavat asiakirjat	Sidottuna paperilla

Luettelo tositelajeista

Laji nro

10	Kassatositteet	000001 - 000458
15	Käteiskassa	015000 - 015000
20	Ostolaskujen maksut	020001 - 020136
33	Sähköiset ostolaskut	033001 - 034029
50	Palkat	050001 - 050016
60	Maakunnan kehittämisraha ja AIKO	060001 - 060027
70	EU/Rak.rah.2014 - 2020	070001 - 070087
80	Matkalaskut M2	080001 - 080019
99	Muistiotositteet	990001 - 990120

**Etelä-Savon
maakuntaliitto**